

Вони зробили нас разом!

Бізнесмен Ігор Коломойський отримав ще одну велику судову перемогу: держава буде змушена встановити низький тариф на електроенергію для його феросплавних заводів — і дотувати бізнес олігарха
» стор. 6

Лемки живуть!

Самобутній фестиваль Тернопільщини удостоївся міжнародного статусу
» стор. 3

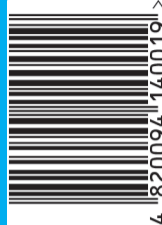
Речник української демократії

Автор підручників з історії, міністр освіти УНР, член Центральної Ради й аналітик Никифор Григорій був першим директором української служби «Голосу Америки»
» стор. 12

Україна молода

Вівторок, 6 серпня 2019 року

№ 86 (5543)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 25,537 грн
1 € = 28,362 грн
1 рос. руб. = 0,395 грн

З ячменем — у лідери

Станом на кінець минулого тижня українські аграрії зібрали 33,8 мільйона тонн ранніх зернових

» стор. 7

Цьогорічний урожай зернових в Україні мав усі шанси побити рекорд, якби не аномальна спека у червні.
Фото з сайта dn.gov.ua.

«Усі маршрути перевірені дозиметрами і є безпечними для відвідувачів».

■ ЗОНА

Річкою безпечніше

У Чорнобилі для туристів відкривають водні маршрути Прип'яттю та Ужем

Марія ШИЙКО

Про це повідомляють на «Фейсбук»-сторінці Державного агентства України з управління Зоною відчуження.

«Усі маршрути перевірені дозиметрами і є безпечними для відвідувачів. Поїздки мають здійснюватися з дотриманням вимог Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення» та «Правил радіаційної безпеки», — йдеться на офіційному порталі.

Як зазначає керівництво ДАЗВ, розвиток нових форм відвідування Зони відчуження був ініціативою туроператорів у зв'язку зі зростанням кількості відвідувачів за минулі п'ять років у 10 разів.

Зокрема, маршрутами передбачено пересування річками Прип'ять та Уж, поїздки закритими селами, огляд залишків кораблів, що брали участь у ліквідації аварії тощо.

Крім того, водні маршрути дадуть можливість побачити чорнобильську природу, а ще однією перевагою стане менша кількість отриманої радіації, в порівнянні з наземними прогулянками.

У розробці брали участь фахівці Чорнобильського заповідника, ДСП «Екоцентр» та ДП «ЦОТІЗ».

Нагадаємо: згадані маршрути були розроблені після указу президента України №512 від 10 липня 2019 року, яким той зобов'язав чиновників перетворити місто-привид Прип'ять на туристичну «цукерку». От Кабмін і взявся перетворювати.

Статистика зазначає: у 2018 році до Чорнобиля приїхало 70 тис. осіб, цього року очікується 100-110 тис. Проте серіал від НВО, ймовірно, спровокує ажіотаж. І кількість відвідувачів Зони може зрости до 150 тисяч. ■

Юрій БУДКО
Донецьк

І з цією метою проводить всілякі спортивні змагання за участі таких «провідних» держав, як Абхазія, Південна Осетія, та деяких третьорозрядних областей РФ. Галасу у ЗМІ навколо цих змагань було багато, траплялись і спортивні рекорди. Усе б нічого, змагання будь-якого масштабу, навіть дворові, можна тільки вітати, і «ДНР», за рахунок колишніх досягнень області, вважати країною з розвинутим спортом, якби не одне але. А не дозволяють так вважати ті обставини, що при цьому в Донецьку поступово гинуть і руйнуються чудові спортивні споруди.

Почнемо з найбільш значущої — «Донбас-арени». Коли побудували цей розкішний стадіон, його називали перлиною спортивного Донбасу. Тут були реалізовані всі архітектурно-технічні досягнення тих часів. Учасники футбольної першості на Євро-2012 дали споруді найвищу оцінку. Виступати на ній бажали найзнаменитіші команди Європи. Та все в минулому... «Донбас-арена», як і багато інших об'єктів, хоча і не дуже, але постраждала від розв'язаної сепаратистами та їхніми російськими покровителями війни. Снаряди пошкодили покрівлю і

■ НА ФРОНТІ

Статистика — річ уперта

Кількість обстрілів під час перемир'я на минулому тижні була поставлена під сумнів волонтерами міжнародної розвідувальної спільноти InformNapalm

Леонід ШКИЛІНДЕЙ

У минулі вихідні офіційно «хлібне» перемир'я тривало. Проте ворог регулярно порушував режим припинення вогню. Збройні формування Російської Федерації та їхні посіпаки обстрілювали позиції наших підрозділів із гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів та стрілецької зброї. Зафіксовано один обстріл із застосуванням забороненої Мінськими угодами зброї — мінометів калібру 82 мм.

На донецькому напрямку в зоні відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Схід» противник здійснив два обстріли позицій Об'єднаних сил поблизу населених пунктів Мар'їнка, Павлопіль, Верхньоторецьке, Піски, Широкине, Лебединське, Водяне.

На луганському напрямку, де за ситуацію відповідає оперативно-тактичне угруповання «Північ», позиції наших захисників були обстріляні поблизу Кримського, Майорська, Південного, Новолуганського, Травневого, Новгородського.

Унаслідок ворожих обстрілів один наш військовослужбовець отримав по-

раження.

Утім кількість обстрілів під час перемир'я на минулому тижні була поставлена під сумнів волонтерами міжнародної розвідувальної спільноти InformNapalm. Вони припустили, що прес-центр ООС намагається позитивніше оцінити «хлібне» перемир'я, ніж міжнародні спостерігачі. Приводом для такого припущення стали дані Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ. Спостерігачі зафіксували більше обстрілів із боку російсько-окупаційних військ під час «хлібного» перемир'я на Донбасі, ніж про це проінформували у своїх звітах пресцентр штабу Операції Об'єднаних сил. «І якщо різну кількість обстрілів у звітах ОБСЄ та ООС це можна пояснити різною методологією підрахунків, то відсутність інформації про обстріли нашою хуе на думку, що пресцентр ООС намагається більш позитивно оцінити «перемир'я», ніж міжнародні спостерігачі, — зазначають волонтери.

Натомість начальник Генерального штабу Руслан Хомчак висловився, що випадки порушення перемир'я бойовика-

ми на сході України поки не є зривом домовленостей, досягнутих сторонами в Мінську. «Водночас ще спостерігаються поодинокі випадки порушень режиму тиші з боку найманців і окупантів, — зазначив Хомчак. — ...Окремі політичні спекуляції на цій

темі недоречні і шкідливі для подальшого виконання завдань підрозділами Операції Об'єднаних сил». Очільник Генштабу наголосив, що в разі загострення ситуації на лінії зіткнення ЗСУ готові дати адекватну відповідь на дії ворожих сил. ■

■ ДО РЕЧІ

За інформацією української сторони СЦКК, окупаційні збройні формування РФ із 4 по 10 серпня проводять заходи з розмінування на тимчасово окупованій території біля зруйнованого автомобільного мосту через річку Сіверський Донець. У зазначений період представники окупаційної адміністрації пропуск через лінію розмежування здійснюватимуть до 18.00. Із нашого боку КПВВ «Станиця Луганська» функціонуватиме до 18.00. Окрім того, громадян, що прямують на тимчасово окуповану територію України, будуть пропускати до 17.30.

Після зазначеного часу в контрольному пункті в'їзду-виїзду «Станиця Луганська» пропускні операції здійснюватись не будуть у зв'язку з вибухонебезпечністю робіт із розмінування та потенційною загрозою життю і здоров'ю цивільного населення.

Командування Об'єднаних сил звертається до громадян із проханням врахувати цю інформацію при плануванні своїх поїздок.

За словами керівника української сторони Спільного центру контролю та координації припинення вогню та стабілізації лінії розмежування сторін полковника Олександра Борщевського, українська сторона планує розпочати роботу з розмінування територій. Піротехнічні роботи триватимуть не тільки на прилеглій до КПВВ території, а й на ділянці біля зруйнованого мосту в Станиці Луганській, щоб у подальшому провести його ремонт. Основна причина, чому переносяться строки відновлення шляхопроводу, — відсутність гарантій безпеки для наших фахівців із розмінування з боку незаконних збройних формувань. Відповідні запити по лінії ОБСЄ відправлено, але відповіді досі немає.

■ «ДОНБАСНАШ»

Мерзота запустіння

Самопроголошена «ДНР» в особі влади за будь-яку ціну пнеться показати себе самодостатньою державою

трибуни, і з того часу знаменитий на весь світ стадіон повільно, але стає схожим на римський Колізей. Деякі спортивні споруди намагались використовувати для проведення ярмарків, та теж не пішло...

А от найстаріший у Донецьку стадіон «Шахтар», побудований ще в 1936 році, від снарядів не дуже постраждав, та чи більше страждає через відсутність уваги. Ще до цієї дурної війни, полишений догляду, він повільно набував «нетоварного» вигляду. Там серед сидінь навіть попроростали дерева, і сьогоднішній стан його можна оцінити двома словами: мерзота запустіння. Тут тепер рідко зустрінеш спортсменів, а тим паче уболівальників. Був у Донецьку хоча й невеликий, проте зручний для підготовки хокеїстів палац «Дружба». На початку війни в його ліве крило влучив снаряд і викликав пожежу. Споруді згоріти не дали,

та частина її доволі сильно постраждала. Напевне, на відбудову знадобилось би не так вже багато часу та коштів, та колись популярний палац спорту виявився, на жаль, нікому не потрібним. Так і стоїть він німим докором тим, хто відчули себе хазяями міста та області, не маючи для цього ні моральних підстав, ні достатньо коштів, а швидше за все, схоже, бажання.

Ще одна незагоєна спортивна «рана» — льодовий комплекс «Кальміус-арена», що повинен був стати базою для хокейного клубу «Донбас». На березі головної донецької річки Кальміус повинна була постати споруда на 16 тисяч глядачів. Там планувалось проводити не тільки хокейні матчі, а й масові святкові заходи, концерти, мітинги тощо. Будівництво планувалось закінчити в 2015 році, споруда повинна була стати архітектурною окрасою міста. А сьогодні тут тіль-

Малюнок Володимира СЛОБОЖАНСЬКОГО.

ки фундаменти, з яких стирчить ліс іржавої арматури. Комплекс повторив долю багатьох споруд і незавершених будівель, поступово руйнуючись з 2014 року. Все це — німий свідок того, що владу захопити не так уже і важко, а ось налагодити життя і довести до кінця розпочате будівництво виявилось для ватажків «ДНР» не під силу.

Нещодавно в Донецьку пройшла нарада, де обговорювали питання інвестиційної політики. Відверто кажучи, смішно було слухати, як сивочолі мужі, а деякі навіть і без чубів, усерйоз балакали про надходження іно-

земних інвестицій на розвиток промисловості та соціальних об'єктів краю. Ну який, скажіть, дурень буде вкладати свої кошти в ніким не визнану республіку? Навіть представники російського бізнесу і рубля не дадуть, побалакати — це можна, а от грошки вкласти, вибачте-посуньтесь, дурнів нема. Тож недобудовані та напівзруйновані спортивні споруди, на яких колись вирвало життя, вимушені стояти пам'яткою дурості, доки народ Донеччини та його маріонеткові керівники на чолі з Кремлем не одумаются і не повернуться до нормального життя. ■

Світлана МИЧКО

■ ВИЗНАННЯ

Лемки живуть!

Самобутній фестиваль Тернопільщини удостоївся міжнародного статусу

Під час ювілейного лемківського фестивалю на Тернопільщині.
Фото прес-служби Тернопільської обласної ради.

У вихідні на Тернопільщині, в райцентрі Монастирська та урочищі Бичова поблизу нього, відбувся ювілейний, XX Міжнародний фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини». «Цьогорічний фестиваль — особливий, — зазначив у своєму виступі під час урочистого відкриття виконуючий обов'язки голови Тернопільської облдержадміністрації Іван Кришак. — Міністерство культури України високо оцінило нашу одержимість ідеєю збереження, популяризації і всебічного розвитку в українському просторі самобутньої культурної спадщини, яка викликає велику повагу. Тому своїм наказом присвоїло Всеукраїнському фестивалю «Дзвони Лемківщини» новий статус — міжнародного. Проте, відзначаючи радісну подію, ми не забуваємо і про скорботну — 75-ті роковини початку депортації українців із Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини та Західної Бойківщини».

Нагадаємо, що 9 вересня 1944 року відбулось підписання угоди між тодішніми Українською РСР і Польським комітетом національного визволення, що стало початком масових депортацій українців — автохтонних мешканців згаданих регіонів — з їхніх етнічних земель на території сучасної Польщі. Відтак упродовж кількох наступних років сотні тисяч українців були депортовані у примусовому, позасудовому порядку, що супроводжувалося терором, репресіями, конфіскацією майна та обмеженням їхніх політичних, соціальних, економічних і культурних прав. Прихисток і другий дім лемки знайшли в багатьох регіонах України, однак на Тернопільщині, через географічне положення та низку обставин, їх оселилося чи не найбільше. Тож саме тут виник і розвивається потужний осередок культури цієї унікальної етнічної гілки української нації, одним із дітищ якого вже в незалежній Україні і став фестиваль «Лемківські дзвони». Цьогорічний збір лемків не лише з різних куточків нашої держави, а й із Польщі, Сербії, Хорватії, Словаччини, Канади та Сполучених Штатів Америки. Розпочалося дводенне колоритне дійство із запалення

традиційної лемківської ватри. Відбулася урочиста хода з покладанням квітів та молитвою біля пам'ятних знаків депортованих українців та загиблих під час Революції гідності й у російсько-українській війні на сході України. Глядачі були вражені театралізованою сповіддю, присвяченою одному з депортованих лемків, який загинув від голо-

ду в Донецькому степу. Традиційно пройшов грандіозний концерт художньої самодіяльності лемківських колективів. Також гості фестивалю відвідали унікальний музейний комплекс «Лемківське село», ознайомилися з тематичними виставками, мали можливість узяти участь у різноманітних майстер-класах лемківських майстрів. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

На початку липня цього року на засіданні Кабінету Міністрів України було ухвалено розпорядження КМУ №501-р «Про утворення Організаційного комітету та затвердження плану заходів із відзначення 75-х роковин депортації українців із Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках». Проект нормативно-правового акта було розроблено Українським інститутом національної пам'яті на виконання постанови Верховної Ради України від 08.11.2018 №2608-VIII «Про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації українців із Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944-1951 роках».

Планом заходів передбачено, зокрема: проведення меморіальних заходів; тематичні наукові конференції, «круглі столи»; інформаційна соціальна реклама; тематичні виставки архівних документів та фотовиставки; випуск художнього маркованого конверта.

■ ВШАНУВАННЯ

Як багато важить слово

На Сумщині встановили погруддя письменнику Олексі Ющенку

Урочисте відкриття.

Інф. «УМ»

У селі Хоружівка відбулися урочистості з нагоди відкриття погруддя відомого поета, лауреата премій імені Павла Тичини, Миколи Хвильового, Михайла Коцюбинського, Олександра Олеся, заслуженого діяча мистецтв України Олексі Яковича Ющенка.

Олексі Ющенко — автор десятків поетичних книжок, споминок, нарисів, з яких, наче з правдивих фресок, постає Україна. Співуча, запашна, неповторна. А особіно — Сумщина, його рідна земля.

Він народився 2 серпня 1917 року селі Хоружівка Недригайлівського району. Після закінчення семирічки навчався в Роменському технікумі плодівництва, деякий час працював агрономом. Потім закінчив учительський інститут у Ніжині, працював завідувачем відділу літератури і мистецтва в редакції газети «Молодий комунар» у Чернігові. Під час війни був одним із редакторів радіостанції ім. Тараса Шевчен-

ка, а потім працював у редакції газети «Зірка».

Усім своїм життям і творчістю Олексі Якович підтверджував своє земне призначення — бути українцем. Невипадково і перша його збірка, що вийшла друком у 1945 році, називалася «До рідної землі». Поезія Олексі Ющенка — земна, проста, близька ширій українській душі. В його творчому доробку — понад сто віршів, покладених на музику. Чимало пісень стали воістину народними.

В останні роки свого життя Олексі Ющенко невтомно працював. З-під його пера вийшли книги мемуарів із фіксацією цілої епохи. Він пишався своєю дружбаю з такими велетнями українського духу, як Максим Рильський, Борис Антоненко-Давидович, Єгор Мовчан, Євген Адамцевич... Особливу любов до джерельної української пісні та її творців Олексі Ющенко передав в одній зі своїх останніх книжок «Бандуристи орли сизі».

Він і сам, як той орел, широко розправив крила над землею і літав. До останнього подиху. ■

Ірина КИРПА

■ НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯЦІЯ

Літо: початок кінця

Україна пережила великий шторм — висота хвиль в Азовському та Чорному морях сягала рекордних трьох метрів

У розпал літа активний циклон спровокував на півдні та сході нашої країни небувалі шторми, ураганний вітер і різке зниження температури повітря.

Потужні грози з градом і поривами вітру до 25 метрів за секунду пробіглися по південній та східній частинах України, зачепивши всі регіони Донбасу, Дніпропетровської та Кіровоградської областей.

Дісталось від розгулу стихії й західним регіонам України: на річках басейнів Дністра (у межах Івано-Франківської області), Пруту, Сирету, річках Закарпаття підйом рівнів води доходив до позначки в один метр.

Рятувальники попереджають туристів, що дощова погода збережеться ще як мінімум кілька днів, що загрожує формуванням місцевого схилового стоку, а в гірських районах — локальних селевих потоків.

У Донецькій області стихія залишила без електроенергії мешканців 29 сіл, а на Херсонщині від обриву дротів пост-

раждали одразу шість населених пунктів, а також частина обласного центру.

Оперативно зреагували на надзвичайну ситуацію рятувальники Головного управління ДСНС України в усіх регіонах країни, які потрапили під удар стихії. При ліквідації наслідків урагану на південному сході довелося задіяти інженерну та аварійно-рятувальну техніку, насосе обладнання, а також автономні джерела електроживлення.

— В Україні найближчими днями збережеться прохолодна погода з дощами, але до середини місяця спека ще

повернеться в південні регіони, — розповів народний синоптик Леонід Горбань. — Після 5 серпня опадів не буде на всій території України аж до 17 серпня, а наприкінці літа, приблизно 25-27 серпня, також очікуються дощі з грозами.

На півдні України, зокрема, в Одеській області буде прохолодно як для курортної зони країни: навіть опівдні повітря не прогріється більш ніж до 29 градусів тепла.

А ось у столиці України до кінця серпня очікується цілком комфортна

погода з температурою в межах від 22 до 26 градусів.

Державна служба з надзвичайних ситуацій із посиленням на Укргідрометцентр оприлюднила прогноз погоди на найближчі дні по країні, який збігається з прогнозом народного синоптика Горбаня.

Коротка кліматична характеристика серпня 2019 року припускає, що середня місячна температура в цілому по Україні становитиме 17-20 градусів вище нуля, у південних областях і на Приазов'ї місцями до 21-23 градусів, у Карпатах і горах Криму буде лише 11-16 градусів тепла.

А ось на кінець серпня синоптики прогнозують українцям справжній зимовий холод. У західних, північних, східних і Запорізькій областях температура повітря вночі падатиме до аномально низьких як для літа показників від 0 до 2 градусів морозу.

Заморозки на поверхні ґрунту ймовірні в усіх областях України, окрім центральних, південних регіонів і півострова Крим. ■

■ ПРОГНОЗ

Рейтинг по осені вимірюють

Директор Фонду «Демократичні ініціативи» Ірина Бекешкіна заявила, що підтримка президента Зеленського падатиме

Соломія БОНДАРЕНКО

Авторитетний соціолог, директор Фонду «Демократичні ініціативи» Ірина Бекешкіна в одному з інтерв'ю розповіла, що після другого туру президентських виборів рейтинг Зеленського почав падати. Причин на це було кілька, проте основною стала хоч якась конкретика в політиці президента та її критика опонентів. «Опозиційна платформа — За життя» почала говорити своїм виборцям про те, що «вони (Зеленський і «Слуга народу»). — Ред.) хочуть у НАТО, а ви ж проти», — розповіла пані Бекешкіна. Тому й електорат, який спершу підтримував Зеленського, допоки він не говорив узагальненої конкретики щодо міжнародної політики України, почав відскакувати до інших політичних сил.

Незважаючи на це, під час парламентських виборів президенту вдалося зберегти показники рейтингу і таким чином набрати понад 40% підтримки

партії «Слуга народу». Адже ні для кого не секрет, що тотальна перемога президентської партії — це заслуга здебільшого телевізійного рейтингу саме Зеленського.

Утримувати зараз рейтинг президенту допомагає образ Олександра Лукашенка, говорить Ірина Бекешкіна. «Зеленський увімкнув образ білоруського президента Лукашенка, популярного і в нашій країні. Каринно розібрався з кількома дрібними чиновниками, почав вирішувати питання людей, і це миттєво підняло рейтинг», — нагадала пані Бекешкіна.

Водночас вона вважає, що рейтинг президента у найближчі місяці знову поступово, але почне падати. «Не думаю, що цього достатньо і вистачить надовго. Уже восени, ближче до зими, люди отримають перші платіжки за газ. Навіть якщо ціну трохи знизять, вони все одно згадають про Юлію Володимирівну [Тимошенко], яка обіцяла зменшити ціну вдвічі»,

— каже соціолог. Бекешкіна нагадала, що українці також чекають, що «нарешті влада розправлятиметься з корумпованими чиновниками, що будуть якісь рішення щодо війни».

Які б рішення президент не прийняв, вони задовольнять лише частину українців, а частину налаштують проти нього. «Ще один виклик стосується соціальних проблем — зарплат, пенсій, медичного обслуговування. Люди очікують, що настануть покращення, а швидко їм настати немає звідки», — зауважила соціолог. Цей виклик пов'язаний із протиріччям. «Бідний клас хоче, щоб податки були вищими, а бізнес — нижчими. І ті, й інші підтримали партію президента Зеленського, але «Слуга народу» не зможе проводити політику, знижуючи податки і підвищуючи пільги одночасно. Так не буває. І це ще одне перехрестя, де політична сила Зеленського може втрачати підтримку», — заявила пані Бекешкіна. ■

■ КОЛІЗІЇ

Мир за будь-яку ціну?

У Верховній Раді планують обговорити особливий статус Донбасу

Соломія БОНДАРЕНКО

Голова партії «Слуга народу» Дмитро Разумков зазначив, що повернути мир на Донбас прийняттям будь-яких законів буде неможливо. «Це одна з ключових проблем у країні. Всі ми хотіли б, щоб настав мир, щоб Донбас і Крим повернулися в Україну. На жаль, це не вирішується законами», — сказав Разумков, відповідаючи на запитання про мир на Донбасі. При цьому він зазначив, що в новій Верховній Раді обговорюватимуть особливий статус для Донбасу, але повторив, що в проблемі війни — це не питання законів.

«Це законодавча частина (особливий статус для Донбасу). — Ред.) Цей момент обговорення в стінах Верховної Ради явно теж буде, але в цій проблемі, у війні це не питання законів. Це питання бажання. Бажання закінчити цю війну. В українсь-

кої сторони воно є. На жаль, не в усіх учасників цього процесу ми спостерігаємо це бажання», — сказав Разумков.

Голова партії «Слуга народу» також додав, що питання миру — це питання дипломатії, санкцій тиску, питання внутрішньої політики, пов'язаних із боротьбою з корупцією, з інформаційною політикою, з економікою, інфраструктурою та соціальною політикою. «Це цілий комплекс завдань, які потрібно буде виконати і які дозволять швидше повернути тимчасово окуповані території», — додав він.

Як повідомлялось, партія «Слуга народу» може обрати новим спікером Верховної Ради главу політичної сили Дмитра Разумкова. Крім того, на посаду першого заступника спікера парламенту Разумков пропонує представника президента у Верховній Раді Руслана Стефанчука. ■

■ ОТАКОЇ!

А ви, шановний, лишіться

Що означала заява глави Офісу президента Богдана — жарт чи бажання залишити посаду?

Катерина БАЧИНЬСКА

Немов грім серед ясного неба наприкінці минулого тижня у ЗМІ з'явилася інформація про те, що Андрій Богдан — глава Офісу президента — написав заяву про відставку. Тоді більшість українських ЗМІ опублікували новину, прикріпивши фото заяви Богдана. І навряд чи вся ця історія викликала б такий резонанс, якби Офіс президента спростував або ж підтвердив інформацію. Найбільше обурення виникло у представників ЗМІ, яких, зважаючи на події, просто розіграли.

«Прошу звільнити мене за власним бажанням із моменту бажання». Ні підпису, ні дати на фото не було. Та й формулювання досить дивне, адже ніякої конкретики Андрій Богдан, чому вирішив піти з посади, не зазначив. Фото заяви глави президентського офісу опублікувала журналістка видання «Новое время» Христина Бердинських. Матеріал, проілюстрований документом, супроводжував заголовок: «Андрій Богдан написав заяву про відставку». Як з'ясувалося лише наступного дня, заява не фейк, а справжня, принаймні так сказав Богдан. То як так вийшло, що заява є, але Богдан таки залишився. Хто припустився помилки — журналісти чи в Офісі президента свідомо пішли на такий «вкид»?

За даними ТСН, інформацію журналістці «Нового часу» надіслав заступник Андрія Богдана Кирило Тимошенко. Сам помічник Богдана коментувати історію появи фотографії у ЗМІ відмовився, зазначивши, що запитувати про відставку краще в самого Богдана. І навряд чи пан Тимошенко пішов би на такий крок без згоди свого шефа. Офіційної ж реакції від Офісу президента дочекалися лише наступного дня. «Лишається Богдан чи йде?» вдалося почути від самого глави держави. У розмові з журналістами Зеленський

зазначив: «Ми не тримаємось за владу. Всі люди, які зі мною прийшли, написали відразу заяви, і якщо суспільство або президент відчуватиме, що та чи інша людина не виконує свої обов'язки, у будь-який момент, не тримаючись за крісло, вона піде у відставку», — сказав президент. Проте варто зазначити, що практика писати в день прийому на роботу заяву на звільнення без дати існувала в компанії «95 квартал», якою раніше керував Володимир Зеленський. Про це раніше розповідав перший помічник президента Сергій Шефір. Щоправда, у випадку з Офісом президента такі заяви не мають жодного сенсу — глава держави і так може звільнити співробітників своїм указом у будь-який момент. І подібні заяви взагалі не передбачені законом.

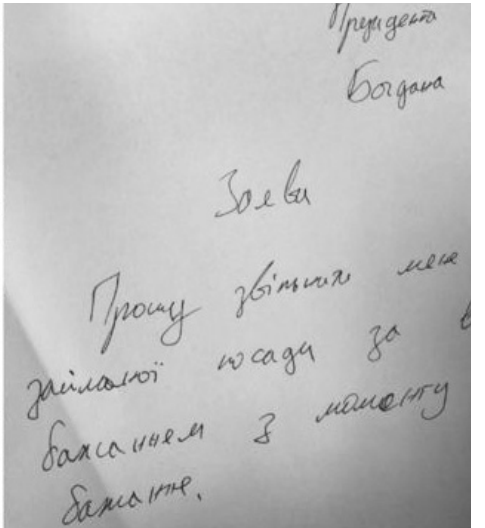
У результаті зі слів Зеленського стало зрозуміло: Андрій Богдан залишається на посаді. Навіщо ж було «вкідати» у ЗМІ цю інформацію саме зараз, варіантів кілька.

Один із ключових — це зустріч Володимира Зеленського з Дональдом Трампом. За попередньою інформацією видання «Апостроф», вона має відбутися з 24 до 28 вересня. Глави держав зустрінуться під час 74-ї сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, яка пройде в Нью-Йорку. Повідомляється, що зустріч, найімовірніше, відбудеться під час візиту Зеленського в США, де президент України готується виступити на засіданні Генеральної Асамблеї ООН.

За його словами, підготовчий процес уже запущено, й обидві адміністрації зацікавлені в зустрічі. Головними темами для обговорення, за словами джерела видання, стануть продовження американської військової та економічної підтримки України та узгодження позицій України і США навколо проблеми налагодження європейсько-російських відносин. У першому ви-

Андрій Богдан написав заяву про відставку, але президент не підписав її. Глава Офісу президента залишається на посаді. Фото з сайту bbc.com.

падку Зеленський обговорить із Трампом поставку зброї США в Україну та розширення військового аспекта взаємовідносин. Щодо другого питання, український президент обговорить питання «Північного потоку». «Єдине рішення цього питання — в мене буде зустріч у Сполучених Штатах із президентом США. Це єдиний чоловік, який, я упевнений, вирішить це питання в бік України», — заявив президент ще 6 липня під час робочої поїздки у Львівську область.

І от до чого в цій історії Андрій Богдан? А до того, що Сполучені Штати від моменту призначення Богдана главою Офісу президента були незадоволені таким кадровим рішенням Зеленського. За інформацією низки закордонних ЗМІ, спецпредставник США в Україні Курт Волкер ще в травні наполегливо радив Зеленському не призначати Андрія Богдана керівником його офісу, оскільки той пов'язаний з олігархом Ігорем Коломойським.

Другим чинником міг стати факт ставлення команди Зеленського до українських ЗМІ. Як згодом заявив сам Богдан, команда Зеленського не потребує допомоги журналістів під час спілкування з суспільством. Таким чином, в Офісі президента вкотре показали журналісти можуть забути про звичний формат роботи з владою. «Це був не жарт... Я реально написав заяву про звільнення. В даному випадку це був

мій крок щодо свого керівництва, президента України, щодо суспільства, а не журналістів. Класичні журналісти звикли саме себе усвідомлювати як суспільство. Але, як довела наша виборча кампанія, ми спілкуємося з суспільством без посередників, без журналістів», — зазначив Богдан.

Лише зараз стає зрозуміло, що «вкид» про відставку Богдана, швидше за все, був спробою Офісу президента перевірити реакцію суспільства на таку заяву. Очевидно, що з таких посад ідуть із вагомими причинами, а на даному етапі зарано робити висновки про роботу Богдана. Ба більше, варто пам'ятати, що глава Офісу президента — це права рука Зеленського. І виглядає, що б не робив глава держави, саме Богдан радитиме, які рішення варто приймати в тій чи іншій ситуації.

Із цього приводу вже багато разів жартували в соцмережах. Мовляв, хто ж шепотітиме Зеленському на вушко, якщо Богдан піде у відставку. Але кому точно варто зробити висновки в цій історії, так це журналістам. Адже слова Богдана про «спілкування з суспільством без участі ЗМІ» вкотре довели: політика спілкування змінилась і жити доведеться в новій реальності. Врешті-решт, висновки має зробити і суспільство, бо, зважаючи на останні події, жартувати у владі будуть багато. Головне, щоб українці розуміли і були готові до цих жартів. ■

Наталія ЛЕБІДЬ

Нумеролог Лариса Салімонович говорить про світ цифр захопливо та натхненно. Побічно згадує й карти Таро, і астрологію, та й інші, як вона каже, «езотеричні науки». На тому, що це саме науки, вона наполягає особливо. Власне, з визначень ми й починаємо нашу розмову.

■ **Ларисо, що таке нумерологія? Багато хто вважає, що це — шарлатанство та псевдонаука...**

— Це метафізична наука. Якщо астрономія вивчає матеріальну основу планети, то астрологія досліджує вплив енергії цих планет на навколишній простір. Якщо математика посвячена в практичну природу чисел, то нумерологія вивчає їхні вібрації та філософський зміст. Загалом Всесвіт можна порівняти з гігантським комп'ютером, де все суще має власний код. Саме тому з жолудя виростає дуб, а не береза чи інше дерево. Для людини такою програмою є дата її народження.

■ **Мене якось напружує те, що я ніби народилася в межах певної програми, а отже, маю обмежений набір можливостей для того, щоб її змінити...**

— Ви не просто можете змінити (покрацяти) свою числову матрицю, а просто зобов'язані це зробити в процесі власного еволюційного розвитку і вийти за її межі. Для цього у кожному вашому числі від початку закладений необхідний потенціал. Більше того, свою життєву програму перед народженням ми обираємо самі, виходячи з тих здобутків, які мали у попередньому втіленні. Тобто наступна дата максимально відображає ту історію, яка у нас була раніше і є фактично її продовженням.

■ **Раніше — тобто в попередньому житті?**

— Так.

■ **А ви вірите у попередні життя?**

— Усі езотеричні науки будуються на принципі реінкарнації і є красномовним доказом того, що універсальний закон причини та наслідку — незаперечна реальність. Що ми сіємо у цьому житті, те й будемо пожинати у наступному. Скажімо, для прикладу можна привести долю людей, які народилися 19 числа. У минулому вони були видатними духовними лідерами, гуру, що користувалися незаперечним авторитетом. Але на якомусь етапі схилили і почали зловживати своєю необмеженою владою. У нинішньому втіленні власники цього аспекту можуть також відчувати свою велич, але оточуючі вже відвертаються і не бачать у них лідерів. Звідси — купа емоційних проблем.

■ **І що ж робити, аби в наступному житті знову не народитися 19 числа?**

— Подолати власну гордість і отримати такі знання та досвід, аби люди самі признали вас «на царство». Тобто потрібно стати істинним лідером і не ображатися на світ чи долю, якщо процес розв'язування кармічного вузла з якихось суб'єктивних причин затягнеться.

■ **Як впливають цифри на долю держав?**

— Давайте розглянемо нашу державу. Дата її народження — 24 серпня 1991 року.

■ **Відразу перебію. А чому не 16 липня 1990 — ухвалення декларації про державний суверенітет? Або якась інша дата — перші літописні згадки, заснування Києва?**

■ ПРОГНОЗИ

Нумеролог Лариса Салімонович: Зеленський та Путін мають спільну карту, яка означає служіння своєму клану

Верховна Рада обрана не в найкращий час, тому «житиме», вочевидь, недовго, а новообраний президент має непогані задатки, але невідомо, як він їх використає

— У нумерології важлива саме та дата, яка записана в офіційних документах і діє на даний час. Хоча і всі попередні спроби дуже цікаві для аналізу тих помилок, які раніше завдали реалізуватися задуманому. Що стосується 16 липня і 24 серпня з річним інтервалом, то обидві дати мають щонайменше два схожі аспекти. І це, без сумніву, знакова річ. Складається з певними поправками, які точніше відповідають потенціалу і генетичному коду нації.

Останній, до речі, визначається трійкою. Як і кожне число, вона має свій плюс та мінус, обираючи поміж якими, ми й формуюємо власну долю. Так ось, у позитиві трійка — це творча, успішна, креативна енергія, що прагне до максимального самовираження. Її ж тінь — це лінь, безпечність, чванливість, скандальність. Подивіться хоча б на нашу Верховну Раду, де по три гетьмани на одну булаву...

Для мене показовими для осмислення сутності українців є картини Іллі Рєпіна. І ті ж козаки, які пишуть листа турецькому султану, і картина «Гопак»: на ній козак танцює посеред вулиці, де нікого немає. Просто так, сам по собі. Оце творче начало трійки у ньому настільки потужне, що він не може втриматися, і дає йому несподіваний вихід.

■ **Це не творче начало, а купа вільного від соціальних зобов'язань часу. Отак ми й танцюємо гопак посеред руїни, яку ж самі й створили.**

— Можна трактувати й так. Але все-таки у потребі до самовираження українській нації не відмовиш.

■ **Так, тільки інколи це самовираження набуває дещо несподіваних форм.**

— Згодна з вами у тому, що ми поки не навчилися використовувати енергію чисел, присутню в даті народження нашої де-

ржави, у позитиві. В основному все йде в негатив, і це найбільша наша проблема. Дивіться, нинішній 2019 рік дає в сумі нашу фірмову трійку, що вказує на знаковість цього періоду. Скажімо, обидва наші Майдани починалися у рік, персональним числом якого теж була ця енергія. Нині дана вібрація універсальна для всієї планети, але зачепила Україну настільки потужно, що політологи вже назвали результати парламентських виборів «тихим Майданом».

■ **Тобто черговий Майдан ми вже пережили, але так тихомирно, що й не помітили?**

— Десь так. Але ця нинішня універсальна трійка обернулася до нас — знову ж таки! — своїм негативним боком. Бо все було надто хаотично. Обрати нові обличчя в піку старим — той-таки гопак у полі. Українцям слід відповідальніше ставитися до всього, що відбувається в країні, і думати про неї як про спільний дім.

■ **А що ви можете сказати про нумерологію президента Зеленського?**

— Він не випадково виник як кандидат у президенти, оскільки два його базові числа тотожні з числовими енергіями України. Тобто він може зробити для держави багато корисного, але поки що незрозуміло, чи має таке бажання і чи не забракне йому часу, аби швидко отримати необхідний для такої посади досвід. Кредит довіри в українців вичерпується надзвичайно швидко.

■ **А що цифри кажуть про розвиток його стосунків зі світовими лідерами — Трампом, наприклад? Або з Меркель та Макроном, які входять до нормандської четвірки? Або врешті-решт і з Путіним?**

— Давайте введемо «колективний Захід» поки що за дужки, бо там партнерів оцінюють у першу чергу за їхніми конкретними діями. А ось з Путіним — справді цікава історія. Зеленського з ним порівнюють не випадково, бо в езотеричній системі

«Карти долі» обидва мають програму бубнової двійки. Для людей при владі цей аспект характерний тим, що їх на високу посаду висуває близьке коло, якому висуванець у перспективі віддано служити. Якщо говорити про Путіна, то тут, звісно, згадується кооператив «Озеро». Не секрет, що саме цьому елітному клану майже два десятиліття поспіль дістаються найжирніші проекти з освоєння державних коштів. І як тут утриматися, щоб не провести умовну паралель із «Кварталом» Зеленського, адже вже зараз ключові посади в державі почали отримувати усілякі друзі, свати, куми, сценаристи, весільні фотографи?

■ **А що карти кажуть стосовно того, що він вийде за межі свого клану і згадає, для чого його обрали?**

— Ох... От він вніс зараз до Ради законопроект про конфіскацію незаконних активів чиновників. Буде просто чудово, якщо це починання стане системним і стосуватиметься усіх без винятку управлінців. Але є ризик, що у чужих відберуть, а своїм віддадуть. Пригадайте лише історію з Ходорковським, і зокрема, прізвища людей, яким дісталася конфіскована бізнес-імперія засудженого? Дуже б хотілося, аби наш президент усіляко уникав подібних спокус. І така надія справді є, оскільки карти планетарного управління (другий за важливістю аспект у цій системі), у них такі різні. У Путіна це трєфова вісімка, а в Зеленського — бубнова десятка.

■ **І що ця вісімка трєфова означає?**

— Що людина — ідейний диктатор. Це добре видно завдяки його нав'язливим ідеям із підкорення Росією світу, відтворення радянської імперії, створення Новоросії тощо. Я б навіть сказала, що людина з такою картою — ідейний деспот, який не відмовиться від задуманого навіть під загрозою смерті.

■ **А десятка бубнова «б'є» трєфову вісімку чи як?**

— Скоріше, понижує градус світоглядної конфронтації між

ними. Загалом, Зеленський — не надто ідейна людина. Це не його родзинка. Але зате він може принести користь країні завдяки відмінному діловому чуттю. Від нього варто вимагати підйому економіки, створення сприятливих умов для бізнесу, турботи про людину. І якщо він переймається достатком не лише свого клану, а й країни в цілому, то все буде чудово. Якщо ж ні — матиме серйозні проблеми.

■ **Чому за Зеленським так масово пішов виборець?**

— Він народився у січні, в першому місяці року. В системі Таро одиниця — це аркан «маг». В позитиві — це той, котрий своїм словом може запалити інших і навіть зневірених воскресити до життя. Це той алхімік, якому природа потурас в його магічному впливі на людей. Головне при цьому — бути справді магом, а не здаватися ним, пускаючи людям пил в очі. «Маг» Зеленського спрацював, на жаль, через недовомки, через оце «обіцяю — не обіцяю», маніпуляції. Але невдовзі люди побачать його істинний потенціал і наміри...

■ **А що можна сказати про Верховну Раду?**

— Дехто з астрологів уже поставив на ній хрест. Кажуть, вибори відбулися відразу після коридору затемнень, коли ще й тривав період ретроградного Меркурія, а після такого періоду треба все зроблене переробляти. Тобто такій Раді мої колеги дають півтора-два роки.

■ **Ви з цим згодні?**

— Нумерологія дає шанс. Вибори у нас проходили 21 числа. У системі Таро це аркан «мир». На ньому зображена дівчина в овальному колі, подібно до кокона, в якому з гусениці визріває метелик. У власника цього аспекту є два шляхи. Він може максимально розвинути свій потенціал і стати людиною світу, працюючи в різноманітних міжнародних структурах. А може так і залишитися у своєму тісному світі, не бажаючи розправити крила.

■ **А як це стосується парламенту?**

— Там же буде створено однопартійну більшість. Мабуть, некоректно коментувати вибір людей, але професійний рівень багатьох депутатів зі списку «Слуги народу» викликає щонайменше подив. Побачимо, чого вони навчаться у Трускавці, куди їх направив президент. Якщо ж цей фокус не вдасться, замість парламенту отримаємо залізобетонний кокон, об який безнадійно б'ються «метелики» з інших фракцій. Тоді про парламентсько-президентську республіку можна буде забути, а це вже прямий натяк на диктатуру, яку навряд чи терпітимуть українці. І хто у цьому винен? Ми справді маємо лише те, що обираємо самі. Числа просто допомагають зробити правильний вибір і фіксувати його результат. ■

Олег ГАНСЬКИЙ

■ ДАЙТЕ ЩЕ!

Вони зробили нас разом!

Бізнесмен Ігор Коломойський отримав ще одну велику судову перемогу: держава буде змушена встановити низький тариф на електроенергію для його феросплавних заводів — і дотувати бізнес олігарха

Власник феросплавного бізнесу в нашій державі є трохи «рівнішим» за інших рівних громадян.
Фото з сайту uprom.info.

Феноменальні успіхи головного бенефіціара «народної команди» Володимира Зеленського останнім часом не обмежуються лише судовими рішеннями. Так, Ігор Коломойський зараз виграв переважно всі судові суперечки, пов'язані з афілійованим бізнесом. Але якщо раптом суд не квапиться ухвалювати рішення на твою користь, то йому завжди можна трохи допомогти. А тому для вирішення деяких суто економічних питань, наприклад, тарифних прерференцій, якщо вже не вдалося зробити це через суд — олігарх використовує і методи «народного обурення». Які цілком вкладаються в останню концепцію перемоги народоладдя. Що отримало таку гучну перемогу на виборах.

Мітинг за 600 грн

...Наприкінці минулого тижня працівники Нікопольського заводу феросплавів, який входить в бізнес орбіту Ігоря Коломойського, пікетували Укрэнерго, а також Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг. Причина «робітничого гніву» — встановлення трохи не таких тарифів на електроенергію на II півріччя 2019 року. Разом із нікопольцями в акціях протесту брали участь робітники «Дніпрспецсталі», Покровського ГЗК, Запорізького феросплавного заводу та інших підприємств.

Спочатку хода попрямувала до Укрэнерго. Менеджмент компанії погодився поговорити із мітингарями. «Про що розмовляли? Про те, що не ми встановлюємо тарифи, а регулятор. Про те, що левова частка нашого тарифу в новому ринку — спецзобов'язання про компенсацію зеленого тарифу, який держава гарантує покупцеві. Ці зобов'язання поклав на нас уряд. Про те, що проблема збільшення витрат промисловості на оплату електроенергії полягає не в нашому тарифі, а в збільшенні вартості електроенергії як товару в умовах нового ринку», — прокоментували результати діалогу із «десантом Коломойського» в Укрэнерго.

А тому після діалогу пікетувальники попрямували до будівлі НКРЕКП. Пресслужба комісії повідомила: НЗФ вимагає скасувати тарифи. Напередодні робітничої ходи Окружний адміністративний суд Києва відмовив Нікопольському заводу феросплавів у задоволенні клопотання про призупинення дії

постанови НКРЕКП від 12 липня, яким затверджено новий тариф на послуги з передачі електричної енергії ПрАТ «Укрэнерго» з 1 серпня 2019 року.

Іншими словами, феросплавні заводи Коломойського через суд призупинили дію тарифу Укрэнерго на липень, чим повністю заблокували виплати за зеленим тарифом. На думку експертів, Коломойський таким чином намагається добитися пільгового тарифу на електроенергію для своїх підприємств через загрозу банкрутства зеленої генерації.

Повторний же позов щодо аналогічних тарифів на серпень суд не задовольнив, після чого адміністрація заводів привезла до Києва близько 1000 працівників, які два дні проводять мітинг біля Укрэнерго і НКРЕКП з вимогою встановити пільгові тарифи для своїх підприємств. Як повідомляли деякі ЗМІ, робітникам, що погодилися приїхати до столиці, платять за участь у мітингу по 600 грн за добу.

Пан Коломойський, нагадаємо, не винаходить велосипед, а подібний трюк зі зменшенням тарифів успішно провів іще в 2010-2012 роках з урядом Миколи Азарова: шляхом масових звернень до держорганів, аналогічних акцій протесту, шантажу влади і навіть демонстративного звільнення частини співробітників підприємства Коломойського отримали пільгові тарифи на електроенергію.

Нікопольський феросплавний завод, як відомо, споживає до 7% усієї електроенергії, що її відпускають для промисловості України. А тому питання тарифів для нього вкрай важливе. Аби не зменшувати прибуток, менеджмент феросплавників використовує соціальні та громадянські гасла, наголошуючи, що тариф робить роботу підприємств нерентабельною і в кінцевому рахунку може вплинути на бюджети всіх рівнів. У тому числі й на роботу самих електростанцій, а також залізничників і шахтарів.

Ходоки за тарифами

Шантаж феросплавникам вдався на ура. Після погроз та сльозливих прохань суд таки став на їх користь. Пригрозивши, що вони стоятимуть під Укрэнерго до того, поки держава не гарантує їм низькі ціни, представники заводу висловили свою позицію. «Ми сюди приїхали навіть не боротися з тарифами, а відстоювати свої робочі місця, які ми можемо втратити в результаті зупинки підприємства через дорожню електроенергію. Головне — нас почули. При цьому я хочу зазначити, що у нас є реальна загроза зупинки підприємства, ці проблеми з електроенергією виникли 2-3 місяці тому. При цьому на той момент ні в НКРЕКП,

ні в Кабміні, я вважаю, не проявили належного ступеня стурбованості для вирішення даних проблем. Тому ми опинилися в такій ситуації. Ми не здаємося, будемо продовжувати боротися за свої права, за свої робочі місця і не допустимо зупинки підприємства», — сказав представник заводу.

Окружний суд, якому ці аргументи, втім, не були адресовані, дивним чином їх підтримав. І встановив пільгові тарифи для Нікопольського заводу феросплавів, Запорізького заводу феросплавів, Покровського ГЗК, Марганецького ГЗК і «Дніпроазоту», — підприємств, які контролює Ігор Коломойський.

Хоча і критичної необхідності, на думку експертів, для бізнесу олігархів у цьому не було. Адже для цих підприємств, продукція яких іде на експорт, підвищення на 10% не може бути причиною зупинки, при тому, що це досить прибуткові підприємства, що давали в минулому і позаминулому роках по 2-3 млрд грн прибутку кожен. І це тільки те, що офіційно показали. Втім тактика шантажу — улюблена тактика патріота Ігоря Коломойського. Так Коломойський діяв до 2014 року, вибиваючи для себе особливі умови і ціни. Саме тому ринкові принципи формування ціни на елек-

троенергію так не подобаються. Адже «повирішувати питання» — це набагато простіше і дешевше, ніж вкладатися в модернізацію підприємств і підвищення їх енергоефективності.

При цьому експерти зазначають: вигодонабувач цього скандалу Ігор Коломойський свого часу намагався зірвати запровадження в Україні ринку електроенергії, але не зумів, і тому зараз перейшов до плану Б. «Він так прямо й сказав: «Треба призупинити ринок електроенергії. І все... Він є одним із власників так званого феросплавного бізнесу... Що таке феросплавний бізнес? Це бізнес, який дуже витратний по частині електроенергії. Грубо кажучи, понад 70% у собівартості виробництва продукції — це електроенергія. Їм вигідно мати дешеву електроенергію. Ці заводи, до речі, будували поблизу гідроелектростанцій, які давали дешеву електроенергію», — цитують ЗМІ експерта з енергетичних питань Юрія Корольчука.

За його словами, після запровадження енергоринку можливість отримувати дешеву електроенергію зникає, всі учасники будуть у рівних конкурентних умовах. «Ігор Коломойський, на мою думку, фактично торпедує таким чином цей ринок», — продовжує він. ■

Инф. «УМ»

За останні сім місяців Україна недоотримує доходи до свого державного бюджету. Так, за січень-липень 2019 року вони становили 584,1 мільярда гривень, що на 3,6% менше очікуваного рівня.

Як повідомляє Державна казначейська служба, у загальному фонді за 7 місяців недовиконання держбюджету становило 4% при надходженнях до 516,4 млрд грн. Утім, за підсумками липня, держбюджет за доходами перевиконано на 8% із показником у 77,3 млрд грн. У тому числі загальний фонд отримав 68 млрд грн, що на 10,5% вище від запланованого показника.

Податкові надходження в січні-липні забезпечили доходи до держбюджету на 253 млрд грн, що на 2,5% вище плану. Митниця, на яку було стільки сподівань, підвела. Це відомство принесло до державної скарбниці 180,8 млрд грн, що є на 9,6% менше від запланованого. В цілому ж план Державної фіскальної служби за сім місяців недовиконаний на 2,9%.

Бюджетне відшкодування податку на

■ СУМНА АРИФМЕТИКА

Заробити не вдається

Україна не виконує Державний бюджет, кошторис на 2020 рік «Слуга народу» обіцяє вже восени

додану вартість знизилася з 13,6 млрд грн у червні до 10,4 млрд грн у липні. Всього ж Держказначейство за сім місяців перерахувало 94,12 млрд грн бюджетного відшкодування ПДВ.

Доходи місцевих бюджетів у липні 2019 року зросли на 23,3% в порівнянні з торішнім показником і на 9,7% більше очікуваного — 24,3 млрд грн. За сім місяців доходи місцевих бюджетів продемонстрували зростання на 18% від минулорічного показника за цей період і на 1% до плану — 156,7 млрд грн.

Якщо ближче до осені відставання буде більшим, цілком імовірно, що новий Верховній Раді доведеться коригувати

головний фінансовий документ країни. Держбюджет 2020 року новообрані депутати обіцяють затвердити вже через кілька місяців.

«Хто вам сказав, що бюджет розглядають узимку? Це при минулій владі так було! Наскільки я розумію, міністр фінансів уже підготував бюджетну декларацію на 2020-2022 роки, яка відобразатиме всі основні макропоказники: доходи, витрати, інфляцію, все там буде відображено вже — і на основі цієї бюджетної декларації буде легше спроекувати бюджет», — заявила народний депутат від «Слуги народу» Ольга Василевська-Смаглюк. І пояснила, що працювати у майбутньому

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Наша гривня — найкраща!

З початку нинішнього року українська національна валюта гривня зміцнилася до долара на 9,1%, що дозволило їй посісти перше місце в рейтингу стабільності світових валют. Друге місце зайняв російський рубль, він виріс до долара на 8,3%. Третє місце — у єгипетського фунта, який зміг зміцнитися проти долара на 8%.

Водночас на останньому місці виявилася аргентинське песо, вартість якого впала на 15% щодо долара. Також просіли і шведська крона щодо долара на 8,3% і південнокорейська вона на 6,9%.

Серед світових валют, які найбільше зросли щодо долара, переважають валюти країн, що розвиваються, тоді як валюти розвинених країн переважно девальвували.

над важливим державним документом їй та колегам дуже допомагає навчання, яке проходить у Трускавці для молодих депутатів від «Слуги народу». За її словами, зараз усі обранці вивчають регламент українського парламенту, інформацію про комітети, Конституцію України... ■

ЖНИВА-2019

З ячменем — у лідери

Станом на кінець минулого тижня українські аграрії зібрали 33,8 мільйона тонн ранніх зернових

Оксана СОВА

Загалом урожай зібрали з площі 8,9 млн га, або 89 відсотків від прогнозу. Як повідомляє пресслужба Мінпрополітики, у розрізі культур вже зібрано: пшениці — 24,9 млн тонн (90% від прогнозу) при врожайності 40,6 ц/га; ячменю — 8 млн тонн (91% від прогнозу) при врожайності 33,5 ц/га; гороху — 590 тис. тонн (98% від прогнозу при врожайності 22,8 ц/га; жита — 196 тис. тонн (62% від прогнозу) при врожайності 27,4 ц/га; вівса — 172 тис. тонн (37% від прогнозу) при врожайності 25,8 ц/га. Крім того, озимого ріпаку зібрано 3 млн тонн (98%) при врожайності 24,5 ц/га.

Тим часом стало відомо, що Україна увійшла до ТОП-5 країн, які здійснили найбільше експорту культури в грошовому еквіваленті. Міжнародний експорт ячменю минулоріч склав \$7,7 млрд і найбільше його в грошовому еквіваленті продали Австралія — \$1,4 млрд (18,1%), Франція — \$1,3 млрд (17,4%), Росія — \$1

Україна увійшла до світової п'ятірки топ-постачальників ячменю.
Фото з сайту bandurov.com.

млрд (13,3%), Україна — \$681,9 млн (8,9%) та Аргентина — \$561,8 млн (7,3%). Зазначається також, що найбільшим експортером ячменю стала Європа, яка протягом року здійснила поставок на суму \$4,8 млрд, або 62,5% від загального експорту. На другому місці опинилися експортери Океанії та Австралії (18,1%). Частку у 7,3% світових поставок ячменю зайняли країни Латинської Америки та Карибського басейну. На Північну Америку припадає 7,2%, Азію — 4,7% та Африку — 0,02%. Але очікується, що цього року мав потенціал досягти рекордних показників, однак цьому перешкодила червнева спека, яка не дала

року збирають достатньо високий урожай зернових і зернобобових культур, досягти рекордних обсягів нам завадила спека в червні. Про це повідомила начальниця відділу агрометеорології Українського гідрометеорологічного центру Тетяна Адаменко. «Засуха, яку ми спостерігаємо останніми роками, цього року також була аномальною, але не досягла критичних позначок, тому врожай, сформований на полях, досить пристойний», — зазначила вона.

Урожай пшениці цього року мав потенціал досягти рекордних показників, однак цьому перешкодила червнева спека, яка не дала

зерну наповнитися. Попри все, Міністерство аграрної політики та продовольства врожайність із гектара показує вище середньої по всіх областях.

Тетяна Адаменко зазначила, що вплив середньої температури повітря була близькою до кліматичної норми. Попри невеликі дощі в Україні, за винятком деяких південних, центральних і східних областей, спостерігався брак вологи. Проте періодичні похолодання та активні роси підтримували вологість на достатньому рівні.

Нагадаємо, за місяць із початку жнив Україна експортувала вже понад 3,7 млн тонн зерна. ■

ОБМЕЖЕННЯ

Фермерам затягнуть пояси

Уряд зменшує державну підтримку для фермерських господарств

Оксана СИДОРЕНКО

Кабінет Міністрів України обмежив суму фінансової підтримки для одного сільгоспвиробника спеціальною постановою від 17 липня. Ця постанова вносить зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки тваринництва, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції та аквакультури (рибництва).

Згідно з новим розпорядженням уряду, сума державної підтримки, що надається протягом одного бюджетного року суб'єкту господарювання або сільськогосподарському товаровиробнику та пов'язаним із ним особам, за напрямками держпідтримки, передбаченими пунктом 4 цього Порядку, не може перевищувати 150 мільйонів гривень. За офіційною інформацією, ті виробники, які в 2019 році встигли до набрання чинності цієї постановою отримати держдодому в сумі понад 150 мільйонів гривень, повертати її назад до бюджету не зобов'язані. Втім наряд чи таких знайдеться багато за межами «своїх», попередньо поінформованих через інсайдерів в урядових колах.

Нагадаємо, за півроку аграріям компенсовано 261,1 мільйона гривень за придбану техніку та обладнання. ■

ЕКЗОТИКА

Креветка під сонцем

У Жмеринці планують вирощувати королівських креветок, використовуючи сонячну електростанцію

Олена ЯРОШЕНКО

Продукцію поки що єдиного в Україні креветочного заводу «Акваресурс+» вінничани постачають до найвибагливіших місцевих ресторанів. Адже технологія, за якою відбувається охолодження делікатесу, дозволяє зберігати їх без заморозки.

Свого часу на органічну ферму підприємець Петро Гижко перетворив приміщення колишньої хутряної фабрики, яке стояло у Жмеринці пустою понад десять років. У акваріумах загальною ємністю 6 тисяч тонн води живе сьогодні понад 180 тисяч мальків та дорослих особин. Їх вирощують у закритому приміщенні з постійною температурою +34 градуси Цельсія. Завдяки спеціальній солі прісну воду перетворили на подібну до вод Атлантичного океану. Для того, щоб мальки перетворилися на дорослу креветку, потрібно пів року. «Ця креветка набагато краща, ніж ті, яких в Україну завозять. І наше головне завдання — виростити креветку та належним чином її охолодити, щоб продати незаморозженою», — пояснює директор ферми Петро Гижко.

Наразі делікатеси постачають лише у ресторани за ціною 400 гривень за кілограм. Але підприємство планує наростити виробництво до 80 тонн на рік та вийти на європейські ринки.

Жмеринська ферма з вирощування тихоокеанської королівської креветки вже користується невеличкою сонячною електростанцією. Для енергозабезпечення виробництва обсягом 85 тонн креветок на рік підприємство поки що купує електроенергію на станції Укрзалізниці у Жмеринці. Але придбало генератор на 250 кВт і продовжує встановлювати сонячні потужності. «Акваресурс+» також закупив українські твердопаливні котли, які працюють на пелетах із соняшникового лушпиння та деревини. «У листопаді минулого року запустили в експлуатацію дахову СЕС потужністю 600 кВт. Зараз будемо наземну сонячну станцію потужністю 200 кВт, — розповідає керівник ТОВ «Акваресурс+» Петро Гижко. — Вироблена станціями електроенергія дозволить покрити до 25 відсотків енергопотреб підприємства». ■

ПРАВО

Переділ через прокуратуру

Після прокурорських перевірок у Полтавській області державі повернуть майже 250 гектарів землі

Олена ЯРОШЕНКО

Як повідомила пресслужба обласної прокуратури, у 2011 році між одним із приватних підприємств та Полтавською районною державною адміністрацією укладені договори про встановлення земельних сервітутів на земельних ділянках загальною площею майже 250 гектарів, розташованих на території Рунівщинської сільської ради Полтавського району. Однак співробітники прокуратури встановили, що суть правовідносин між сторонами договорів та мета отримання земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва не відповідали такому правовому інституту, як земельний сервітут. Як наслідок, у вказаних договорах правом земельного сервітуту було підмінене право оренди земельних ділянок, яке, згідно з ч. 2 ст. 124 та ч. 1 ст. 134 ЗК України, набувається на конкурентних засадах за результатами проведення земельних торгів.

Щоб відновити порушені інтереси держави, прокуратура подала

Повернути державі землі, розхалпані під різні схеми «потрібними» приватниками, непросто. Немає й гарантії, що таке повернення відбувається не під «потрібніших» після зміни влади.

Малюнок Миколи КАПУСТИ.

до суду позовну заяву про визнання недійсними та скасування розпорядження голови Полтавської РДА, визнання удаваними та недій-

сними договорів про встановлення земельних сервітутів і повернення земельних ділянок площею майже 250 гектарів державі. ■

■ ЗАПОВІДНІ МІСЦЯ

Володимир КОЛОДЯЖНИЙ

Чорноморський біосферний заповідник, що розташований у Херсонській та частково Миколаївській областях, — один із найстаріших у нашій країні. Два роки тому його 90-річчя відзначав не лише науковий світ України, а й зарубіжні колеги. «У Європі нічого подібного не залишилось. Їхні вчені приїжджають до нас у гості й від щирого серця заздять... Адже дослідникам найрізноманітніших напрямів тут стільки роботи!» — каже директор біосферного заповідника Анатолій Юрченко.

Мені пощастило бути в Чорноморському біосферному заповіднику кілька разів і природа тут дійсно унікальна. А щодо його науковців... То розмова особлива! Талант дослідника у них гармонійно поєднується з умінням цікаво розповідати про свою улюблену роботу. Тож нехай їхні розповіді відкриють читачам нашої газети незвичайний світ заповідників України і навчать чуйно і відповідально ставитися до природи.

Легенда про вовкулаку

Знайомтеся: старший науковий співробітник, кандидат біологічних наук, теріолог Зоя Селюніна.

■ Зою Володимирівно, слово «біологія» відоме всім ще зі школи. А що стоїть за словом «теріолог»?

— Теріологи вивчають світ звірів — ссавців. А, наприклад, герпетологів цікавить світ рептилій — змій, ящірок тощо. У нашому заповіднику вчених обмалює, тому я працюю, так би мовити, на обох фронтах — і теріолог, і герпетолог. Це значно розширює діапазон моїх спостережень у світі природи.

■ Зою Володимирівно, мешканці прибережних сіл розповідали мені, що не так уже давно вони бачили тут вовків. І був серед них справжній перевертень-вовкулака...

— Цій легенді судилося ще довго жити — у ній переплелися дійсно документальний випадок і народні повір'я. За специфікою роботи мені свого часу довелося брати участь у загонах диких звірів — лисиць, кабанів, вовків. І сталася історія дійсно з присмаком містики.

Офіційно в нашому регіоні останній вовк був застрелений у 1916 році. Тут, у Херсонській тоді губернії. Потім спалах їхньої популяції стався після Другої світової війни. У 1947 році.

Вовки зайшли до нас із Харківської області. Десь у 1968 році їхня поява вже мало кого дивувала. Наш співробітник бачив, як вони роздерли телятко.

У нас, у селі Геройському, є старовинна церква — ще з козацьких часів. Вона без даху стояла. Унадився в село вовк — то козу задер, то гуску спіймає. Мисливці влаштували на сірого засідку, але він утік. Важко поранений. Знайшли вовка мертвим через тиждень. У козацькій церкві. Коли хижак зажалили, було близько 100 кілограмів. І назвали його місцеві перевертнем: приповз до церкви від гріхів очиститися...

Хитрі і небезпечні

■ Дійсно, містикою повіяло... До звірів — мешканців вашого заповідника — ми ще повернемося. А яке основне завдання досліджень, спостережень вчених заповідника? Що вивчає? Може, ставите якісь експерименти...

— Заповідна наука не ставить експерименти! Ось уже 90 років кілька поколінь учених зберігають, розвивають і створюють обґрунтовані прогнози щодо стану нашої екосистеми. Ми ведемо своєрідний літопис... А літопис включає в себе моніторинг — довгострокові стандартні методи спостережень. Порівняльний аналіз 30-х, 50-х і наступних років дозволяє спостерігати, як працює механізм природи: його динаміку, поширення виду чи навпаки — його зменшення. Моніторинг дає картину, що відбувається в природі під впливом глобальних, локальних чи антропологічних факторів. На основі цього ми можемо визначити механізм і тенденцію розвитку популяції тварин чи рослинного світу, а якщо виникають фактори, які шкодять популяції, спробувати їх відвернути або загальмувати.

Красномовний факт: не так давно борсу-

Пернатий світ заповідника надзвичайно багатий і розмаїтий. Фото з «Фейсбука».

ки почали катастрофічно швидко зникати з географічної мапи України. Мисливство, слава про цілющі властивості жиру цього звірка... І ми змушені були занести борсука до Червоної книги. Зараз завдяки роботі вчених і вчасно вжитим державним заходам кількість борсуків в Україні повністю відновила, і цінний звір виведений із Червоної книги нашої країни.

Щороку кожен науковий працівник здає в Академію наук України ось такий том нашого літопису — моніторинг природного комплексу Чорноморського заповідника. Це плоди наукової роботи вчених. (Пані Зою покладає переді мною великий переплетений науковий звіт. — Авт.). Тисячі таких томів зберігаються в Академії наук. Результати ретельної праці поколінь дослідників минулого і сьогодні допомагають нам, дослідникам нинішнім.

■ Зараз ви працюєте з комп'ютером. Мабуть, готуєте черговий звіт... Але ж звичайна робота дослідника — це постійні відрядження безпосередньо в біосферний заповідник. А якщо зустрінеться ось такий «перевертень», як у тій церкві. Не страшно?

— Випадків нападів вовків на людей не спостерігалось. Одна жіночка якось пасла корову і побачила, як до корови підкривався вовк. Вона схопила палицю і почала кричати, погрожуючи звіру. Той посидів з півгоди і пішов геть...

Тут трапляються інші, неприємніші випадки — з лисицями, кішками, єнотовидними собаками... На заповідному острові Довгий навіть проводився плановий відстріл лисиць. Їх розвелось надто багато і вони заважали гніздуванню птахів. А які ж хитрючі... Не лише в казках. При наближенні мисливців лисиці ховаються у великих калюжах чи водоймищах і собаки їх не бачать. Іноді хвіст не встигає намокнути і залишається на плаву на поверхні. Тоді собаки чи мисливці можуть помітити невдачу...

Під час заgonу не всі мисливці з рушницями і хитрючі звірі проскочать саме повз неозброєних загонщиків — чи запах рушничного масла чують, чи бачать, що людина без зброї... Та й озброєні мисливці не завжди можуть стріляти — є ризик влучити у товариша. Лисиці іноді ховаються на деревах, хоч і погано лазять. Ховаються на похилених гілках. Як кажуть, небезпека окриляє.

Вони люблять таїтися ще на околицях сіл: влаштовують нору під смітником або під самим курником.

Різноманітність поживи звіра визначає і його поведінку, реакцію, спосіб полювання. Це дуже розвиває тварину... Лисиця харчується рослинами, комахами, не цурається канібалізму — якщо їх дуже багато. Вони їдять кішок, заражаючи сказом. А вовки, у свою чергу, їдять лисиць. Лисиця — традиційний рознощик сказу. Заражена лисиця може відкрито напасти на людину, та ще небезпечніший заражений сказом кіт. Він сидить на даху і потім зверху кидається на людину, кусаючи шию або обличчя...

Літописці

Щоб зафіксувати і зберегти для нас незайманий світ Чорноморського біосферного заповідника, його науковці вирушають у небезпечні експедиції наодинці і без зброї

Сфера роботи Зої Селюніної — тварини.

Ольга Уманець досліджує рослини. Фото с сайта nas.gov.ua.

Якось терміново необхідна була вакцина від сказу — ніде нема!

Раніше існували спеціальні епізоотичні комісії: вони постачали вакцину для лісгоспів та заповідників. Комісії ліквідували і тепер нема державного контролю... І вакцини теж!

Узагалі, вірус сказу дуже слабкий і швидко гине — м'ясо тварин навіть можна їсти. Та коли є рваний укус — це вже небезпечно! Простий укус можна продезінфікувати йодом або зеленкою.

■ А якщо заражений звір, той же кіт, агресивно поводить і ситуація стає критичною?

— Захищатися від нападу можна звичайною водою — бризніть на тварину... Від води у неї почнуться спазми. Можна схватися у водоймищі — скажені звірі не підйдуть до води. Зараз сказ усе більше мігрує на північ.

■ Чому?

— Можливо, через зміни клімату: теплішню перемищається на північ. Традиційно сказ був поширений у засушливих регіонах — пустелях, напівпустелях. На північ було значно менше вірусних інфекцій сказу, чуми, легтоспірозу. Та клімат міняється... Вірус сказу, до речі, розносять також кажани. У зв'язку зі зміною клімату змінився і час прильоту та відльоту кажанів. Раніше багато їхніх видів були мігрантами, тепер стали навіть зимувати.

■ Пані Зою, під час експедицій ви спостерігали якісь незвичайні природні явища?

— Так. На березі Ягорлицької затоки я бачила ніби яскраво виражене північне сяйво. У цей момент, мабуть, було рідкісне поєднання температури, вологості і тиску, що й спричинило дуже красиве рідкісне видовище.

Змія першою не нападе

■ Свого часу я був автором телевізійного документального фільму «Роянов та його полонянки» — про українського змієлова з Охтирки. І бачив, як збирали отруту в гадок, кобр, горз у серпентарії киргизької столиці Бішкек: видовище досить моторошне... На руках працівників серпентарію були шрами від укусів змій. Роянов возив туди степових гадок. Потім їхню отруту використовували для виготовлення ліків. Що цікаво, тут працювали українки, працівники яких переїхали до Киргизії ще два століття тому. Російська імперія платила добрячі гроші за переїзд на малозаселені землі... Ви, пані Зою, герпетолог і теж жінка...

— Маєте на увазі, чи боюсь я змій? Така боязнь цілком природна — тут працює спадкова пам'ять. Але я звикла... А всім іншим раджу: зустрінете змію — відійдіть убік. Вона сама не нападе! Отруту, яку використовують для виготовлення ліків,

Оленів теж можна побачити в заповіднику. Найпростіше — в музеї.
Фото автора.

природи

обов'язково розводять. Застосовують лише мікродози.

■ Я чув, що отрута у змії найбільш сильна і небезпечна навесні.

— Ні, десь у червні-липні. Тоді їхня активність підвищується. Сплеск активності припадає ще на вересень та жовтень: у цей період змії активно харчуються, щоб накопичити поживні речовини. Перед тим, як залягти в сплячку.

Загадкові куточки

Колега пані Зої — молодий науковець Сергій Плюц також займається моніторингом природи. Він — орнітолог, не так давно закінчив Херсонський державний університет. Дослідник веде довготривалі спостереження за водоплавними і прибережними птахами. Завдання вченого — вивчення багаторічних змін чисельності найрізноманітніших видів птахів, умов їхнього перебування і виживання. Результати досліджень Сергія і його колег використовують для прийняття важливих рішень і заходів у сфері охорони і збереження незвичайного і прекрасного природного світу Чорноморського заповідника.

— Територія нашого заповідника найбільша в Україні, та й у Європі подібно не має. Тут є угіддя численних видів птахів, що цікавлять не лише вітчизняних, а й зарубіжних науковців, — розповідає пан Сергій. — Акваторії заповідника взимку не покриваються кригою, і це має неабияке значення для підтримки птахів за складних природних умов. Взагалі у нас зафіксовано близько 300 видів пернатих, серед них чимало водоплавних і прибережних. Тут мешкають три види лебедів, кілька видів як річкових, так і пірнаючих качок, найбільшу частину складають різні види куликів.

Іноді бачиш дивні речі... На одному невеличкому озерці бувають такі великі скупчення птахів, яких немає на великих за площею територіях. На крихітному озері іноді буває до 35 тисяч птахів, а на великих обстежених територіях — лише близько 5 тисяч.

■ Може, там поживи більше?

— Це все ситуативно. Чому — сказати складно. Може, тут виникають сприятливі умови і менше антропологічного навантаження: утворюється особливий заповідний режим. У таких місцях бувають не лише величезні скупчення птахів, а й більше рідкісних рослин, навіть більше різних тварин. Пам'ятаєте «Загублений світ» Конана Дойля?

Тут, у Чорноморському заповіднику, є ще такі загадкові куточки, якими їх задумала матінка-природа сотні тисяч років тому. Лише б у цей таємничий світ первісної природи не втручалася людина.

Збереження цих унікальних куточків

конче необхідне. З одного боку, це збереження всіх видів разом, з іншого — подібні заповідні місця мають важливу науково-інформаційну роль, є джерелом надзвичайного обсягу інформації для людини про недоторкані природні системи. Адже це має також прикладний характер: знаючи, де і як функціонують недоторкані природні системи, ми потім зможемо відтворити вже порушені. А людина поза природою і сама не зможе існувати як біологічний вид, у якого теж є певні рамки виживання...

Дикі коні небезпечніші за вовків

■ Як ви протягом року дістаєтесь найвіддаленіших куточків заповідника? Іноді дорога така, казали ваші колеги, не позаздрити!

— Всяке буває... Іхали туди — погода нормальна, а назад — завірюха. Буває, що машина не може вибратись. Ще проблема — у нас багато узбережжя, і воно у різних місцях розсічене протоками, промоїнами. Надягаємо болотні чоботи. Бувають випадки, коли вийшов з однієї точки, а назад дороги вже немає. Треба довго шукати нову. Проходиш тонку кригу, а вона провалюється.

А ще швидко виростають льодові тороши — кілька метрів заввишки. Неймовірно важка дорога! І вертоліт не викличеш... Влітку інші небезпеки — надзвичайно високі температури. А це ризик теплового удару. Ще одна особливість: у серпні треба провести дуже багато обліків у різних місцях. А це до сорока кілометрів пішки. Машиною туди не пройдеш.

■ В експедицію ходите один?

— У нас кількість наукових співробітників не сягає десяти осіб. У кожного — своє завдання. Так що, ходимо наодинці. Дуже велике навантаження і дуже низькі наукові ставки...

■ Пана Сергію, в заповіднику не лише унікальні рослини і птахи з Червоної книги України, а й водяться хижаки...

— Так, коли ми виконуємо свої обліки, на деяких ділянках зустрічаються різні види диких тварин: вовки, лисиці, енотоподібні собаки, дикі кабани.

■ А ви неозброєні...

— Треба мати відповідний дозвіл. Річ складна... Підходиш іноді до невеликих гайків, а звідти вискакують кілька кабанив і мчать у твій бік. Іноді після цього зовсім по-іншому переорієнтуєш своє життя... Щодо вовків — я і мої колеги бачили їх через бінокль кілька разів. Вони нас відчувають за кілометр: реагують на нашу ходу, звуки. Вовки дуже обережні і відходять далі. Нападів не було. Швидше, небезпек несуть дикі кабани і дикі коні. Вони охороняють своє стадо. Коні набагато небезпечніші від вовків. небезпечні і лисиці, заражені сказом.

А взагалі наш Чорноморський заповідник надзвичайно різноманітний: тут і узбережжя, і ліс, і плавні, і степи. Але у нас можуть працювати тільки підготовлені люди. Це однозначно! Так, все у нас лімітується фінансовими витратами, не вистає автомобільного палива... Наші експедиції бувають дуже виснажливі і водночас дуже цікаві. Плюс розуміння важливості роботи, яку ти виконуєш. Іноді повертаєшся в темряві, іноді ночуєш у наметі — така наша робота!

Заповідники — внесок у майбутнє людства

Розуміти важливість своєї роботи... Здається, саме це і є основним правилом кожного науковця в заповіднику. Вони дійсно живуть справою, в яку закохані. І Ольга Юрївна Уманець, ботанік, кандидат біологічних наук, провідний науковий співробітник заповідника, — саме з таких.

— З понад 700 видів рослин, що ростуть на території нашого заповідника, 44 види охороняються на державному та міжнародному рівнях, — розповідає пані Ольга. — Серед них 30 видів занесені до Червоної книги України, 6 видів — до Світового переліку видів, які підлягають охороні, 3 види охороняються відповідно до Бернської конвенції, 7 видів підлягають охороні за Вашингтонською конвенцією. За цими сухими, але дуже багатозначними цифрами, — прекрасний і чарівний світ рослинності Чорноморського біосферного заповідника, якому я віддала 40 років наукової діяльності.

Серед рослин заповідника — багато видів, що мають цінність для введення в культуру: їх можна використовувати як медоносні, лікарські, ґрунтопокритві, декоративні, технічні. Багато видів є носіями безцінних генів для селекційних робіт. І зберегтися в усій різноманітності вони можуть тільки в єдиній і багатогранній системі заповідника. Заповідники — внесок у майбутнє людства!

■ Пані Ольго, ви сказали — 40 років наукової діяльності. У мене враження, що ви знаєте все про рослинний світ заповідника. А чи залишилася ще надія на хоч якесь маленьке відкриття?

— Так, здавалося б, тут усе вже відоме про рослинний світ... Але! Я знайшла два нові види на заповідній території. З різних причин вони тут з'явилися і тепер занесені до книги рідкісних рослин.

Надія на відкриття є у кожного дослідника: крім ботаніків, у нас працюють іхтіологи, ентомологи, орнітологи. Ми добре знаємо дослідницьку роботу колег: на наших островах не було пеліканів, але вони прийшли до нас і гніздяться вже десятки років. Раніше орнітологи лише мріяли про це. Ще один дуже цікавий факт — величезна кількість бакланів була в Примор'ї та в інших морських державах. Усі разом не могли вирішити проблему, як скоротити чисельність чайок-бакланів. Вони спустошували улови рибальських сейнерів у величезних розмірах (а проблема глобально голоду нависає над людством усе гірніше). Це як саранча на суші...

■ Ольго Юрївно, а знаєте, яку небезпеку несуть ці птахи? Слухаючи вас, здав унікальний випадок в історії авіації — під час злету українського вантажного гіганта «Руслан» компанії «Авіалінії Антонова» з аеродрому Генуї в нього врзались 40 чайок-бакланів. Вага одного — до 10-12 кілограмів. Два двигуни відразу заглохли. І лише видатні льотні якості нашого літака і мужність та вміння екіпажу відвернули катастрофу — літак розвернувся і вилетів на аеродромі розбився великий американський транспортний літак. Причина — ті ж самі баклани...

— Може, зараз ця проблема втратить свою гостроту...

■ Яким чином?

— Поки люди вирішували непрсту проблему, раптово кількість таких чайок у світі різко скоротилася. Саморегуляція у природі? Це — загадка... Наш Чорноморський заповідник — чи не єдине місце, де вивчають природу без впливу людини або за її мінімальної участі. Але навіть тут, у заповіднику, ми не відгороджені від антропологічного впливу. Зарегулювання Дніпра, наприклад, дало зміну гідробіологічного режиму. Змінилися важливі тем-

КЛІМАТ

«З часом природа відновиться, а людство — ні»

Не оминили ми з науковцями заповідника й актуальну нині тему змін клімату.

— Ми, вчені, кожен у своїй галузі спостережень звертаємо увагу на певні ознаки цього... Але не все так однозначно. Я вважаю, що правильно казати не «зміна клімату», а «динаміка погодних умов», — каже кандидат біологічних наук Ольга Уманець. — А динаміка — річ непостійна... Протягом усієї історії планети!

Цікаву думку на кліматичну тему я почу і від старшого наукового співробітника Чорноморського біосферного заповідника, кандидата географічних наук Дмитра Чернякова.

— Людина досягла такого техногенного розвитку, що певною мірою може негативно впливати на природу, — вважає пан Дмитро. — Теоретично, скинувши ядерну бомбу, людство може знищити природну систему, і залишиться лише геологічна складова. Але з часом природа відновиться, а людство — ні! Ми ще не знаємо, як влаштована екологічна система. Екологія як наука ще перебуває в зародковому стані — їй ледве 100 років. Ми навіть не знаємо, що знаходиться нижче 10 метрів від поверхні...

Ми ставимо нині на перше місце антропогенний вплив, що стосується погодних метеорологічних змін. Але в основі будь-якої динаміки лежить динаміка природна. Вона покладена в основу механізму дії природних систем. У Чорноморському біосферному заповіднику я вже 35 років спостерігаю за погодними процесами, а взагалі метеоспостереження тут ведуться 90 років. Такого довголіття спостережень немає більше ніде!

Тануть льодовики в Антарктиді, зменшується крижане покриття в Арктиці, піднімається рівень води в океанах — це все було і буде. Циклічно, ритмічно — через століття, тисячоліття, мільйони років... Голландія майже вся побудована на відвоюваних у моря площах. І стоїть — багато сотень років. Не пішла під воду... Природа регулює сама себе.

пературні фактори. А звідси — і зміна видового складу колись традиційних рослин. Переконливий приклад: поблизу заповідника почали вирощувати рис. Забруднені води пішли у чисті раніше заповідні лимани, а там — традиційні багатощипі нерестилища різних видів риби... Але ж і рис — цінний продукт харчування!

Ми намагаємося пояснити людям, як воно у природі відбувається, звідки негативні наслідки, яких вони раніше не знали. У нас це вже прочитана книга. Коли б не було заповідників, як би ми читали цю книгу природи? Не було б із чим порівняти... Не було б точки відліку.

■ І все ж... Як вирішити проблему на зразок «рисової»?

— Щоб людство усвідомило, що природа — дорожча, проходять десятки тисяч років. Чому так багато уваги приділяється природоохоронній програмі на Заході? Тому що у них фактично не залишилось природи... Коли ми їздимо в наукові відрядження за кордон, то бачимо: того, що є в нас, у них давно немає. В Україні ще збереглися унікальні природні комплекси. Наприклад, степи різного виду. Такі, як піщані, у нас в заповіднику.

■ А чим вони цінні?

— На них збереглися унікальні види рослин, а в Росії, Молдові, інших країнах всі степи пішли під зерно. Назавжди втрачена первісна природа...

■ Пані Ольго, у вас справді унікальний біосферний заповідник. А сюди є доступ екскурсійним групам?

— Так. Хоч у нас досить жорсткий заповідний режим, ми провадимо розгорнуту просвітницьку роботу протягом року. До нас приходять численні групи наших екскурсантів і зарубіжні гості: вчені, дипломати, державні діячі.

У заповіднику я завжди попереджаю відвідувачів, щоб вони не сідали на траву.

■ Чому?

— Тому що там є каракурти... Я прошу також не рвати чебрець голими руками: там часто ховаються маленькі самці і є гнізда цих отруйних павуків.

■ А чому самка каракурта, яку в народі прозвали чорною вдовою, вбиває самця?

— Просто хочеться їсти — у неї дуже сильна отрута. Це звичайне явище в ентомології. Це ж саме робить самка богомола. Вона з'їдає самця під час спарювання. Але самці йдуть на такий ризик — інстинкт продовження роду сильніший... ■

ДІЙОВІ ОСОБИ

Пилип ПУХАРСВ
(спеціально для УП. Життя)

Тарас Чубай живе у передмісті Києва. Навпроти його будинку — ні душі, лише волюшки цвітуть. «Майже срібне поле», — жартую я при зустрічі, натякаючи на назву пісні з репертуару «Плач Єремії». Чубай мовчки усміхається і запрошує у двір. Тут у музиканта є все для спокійного життя на віддалі від людської метушні — просто як у композиції «Хата моя» — однієї з небагатьох, яку він повністю написав сам. Невеликий, але затишний будинок. Охайно скошений газон. Електрогенератор, який працює не надто справно. І, звісно, власна студія, збудована нещодавно.

«Раніше у нас тут була справжня Швейцарія, — розповідає Тарас, дивлячись у студійне вікно. — Бігали олені та лисиці. А нині цю землю викупила якась агрокомпанія. Тепер тільки трактори та комбайни». Під час нашої розмови у шибку зазирає синичка. На думку спадають рядки: «І дивиться пташка в акваріум хати, і думає про нас, як про риб». «Так, це вірш мого батька», — підхоплює музикант. «Плач Єремії» постав із бажання Тараса увіковічити в рок-музиці творчість талановитого поета-сімдесятника Грицька Чубая. Згодом він узявся до омузичення інших сучасних і не дуже українських поетів — Костя Москальця, Юрія Андруховича, Віктора Неборака, Юрія Іздрика тощо. Вдячність від слухачів не змусила себе довго чекати — у 91-му «Плач...» відзначився другим місцем на фестивалі «Червона Рута» в Запоріжжі.

За майже 30 років існування гурт видав чотири студійні альбоми добірного артроку, не рахуючи фольк-орієнтованих сольників Чубая із серії «Наше...» та релізу з гуртом Kozak System.

Але головним чином про музикантів знають за піснею «Вона». У середині 90-х хіт не сходяв із перших позицій музичних чартів, а нині вважається безсумнівною класикою серед вітчизняних рок-балад. Для Тараса Чубая все це вже історія. Сьогодні музикант живе в своє задоволення, не поспішаючи видавати новий матеріал. Однак про прихильників усе ж не забуває.

Тарас Чубай: «Нашу мову переслідували десятиліттями. Через це вона збідніла».

«Наші сучасні музиканти грають кілька нот на бандурці і думають, що це щось нове»

■ Як давно ви тут живете і працюєте?

— Десь від осені 2007 року. Переїхав сюди, бо не міг жити у Києві. Я і у Львові жив у тихому районі біля лісу, тому ніколи не вважався центровим пацаном (*сміється*). Мені завжди подобалося бути ближче до природи, подалі від людей і метушні. Щоправда, з трьома дітьми метушні мені таки вистачає (*сміється*).

■ Діти тут із вами?

— Так, і дружина теж. Студія, в якій ми зараз сидимо, раніше була в будинку. Довгий час я не міг нормально працювати.

■ Чи не тому ви записували новий матеріал так довго?

— Новий альбом я завершив ще два роки тому. Але виникла юридична проблема зі співавторами. Вони підписали контракти з іншими видавцями, хоча попередньо мали угоди зі мною. Тим часом у мене з'явилися нові ідеї, якими хочу доповнити готовий матеріал. Альбом буде наслідком десятирічної праці. Усі інструменти в ньому я награв сам. Хоча на живих виступах часто граю цей матеріал із «Плачами». Також хочу перевидати старі пісні «Плачу Єремії», бо сучасна публіка їх уже не знає. Ми записували їх ледь не в кустарних умовах, тож вони заслуговують на нове звучання.

■ То коли вийде реліз?

— Зараз у нас у країні знову піднялося шумовиння. Чекаю, поки воно вляжеться. Тоді я спокійно обміркую, яким має бути цей альбом, і видам його.

■ А як часто нині буваєте у Львові?

— Не надто часто. Їжджу туди переважно з концертами. Хоча за останні десять років був у Львові частіше, ніж у Києві (*сміється*).

■ Тобто ви відрізали всі кінці?

— Не сказав би. Там усе ж таки живуть мої батьки і частина музикантів гурту. З ними останнім часом зустрічаюся лише на концертах або на студії.

■ Навесні не стало Маркія-

на Іващишина, вашого приятеля і засновника мистецького об'єднання «Дзига». На вашу думку, як ця втрата вплине на культурне життя Львова?

— Культурний Львів уже давно не той, яким був за моєї молодості. Хтось виїхав, хтось обзавівся родиною, а когось, як Марека, вже з нами немає. Але я бачу молоде покоління людей, яким небайдужий Львів. Це місто так чи інакше виховує в них смак.

■ Стежите за сучасною українською музикою?

— Я взагалі не стежу за новою музикою. Мені як багатодітному татові просто ніколи (*сміється*).

■ Після 2013-го в Україні постало нове покоління музикантів: ОНУКА, Джама-ла... Вони вам подобаються?

— У музиці мені подобаються справжні речі. Я поважаю музикантів, які зробили себе самі. А імена, які ви назвали, — так чи інакше, продюсерські проекти. Те, що вони зараз роблять, уже давно було на Заході. Додають кілька нот на бандурці і думають, що створюють щось нове. Мене цим не здивуєш. Натомість у новій українській музиці є й автентичні явища — наприклад, «Один в каное». Або симпатичні театралізовані гурти — «ДахаБраха», Dakh Daughters. Хоча це теж певною мірою продюсерські проекти, бо якби Влад

кий тренд?

— Першопрохідцем у цьому напрямі я вважаю львівського барда Віктора Морозова (нині також відомий як перекладач книжок про Гаррі Поттера на українську. — Ред.), а ми вже підхопили цю тенденцію за ним. Тоді українська поезія прийшла на допомогу українському року. Нашу мову переслідували десятиліттями. Через це вона збідніла, і ми, як і вся тогочасна українська молодь, не володіли нею аж так вправно. Зате зрозуміли, що є чу-

репертуарі «Плачу Єремії» є лише декілька моїх авторських текстів. Решта залишилися в шухляді, бо мені було б соромно це співати. Лірично гурт поставив для себе таку планку, до якої як автор не дотягнувся ніколи. Тому поети у музиці — це переважно смішно, але місцями й симпатично. У Андруховича є цікаві експерименти з Karbido. А от Жадан думає, що грає панк, хоча мені воно звучить як російський рок. Натомість він геніальний поет. На початку 2000-х у нас

що коли чує свої вірші в моєму виконанні, йому здається, що це я написав. Думаю, так і треба співати. Бо коли ти пропускаєш чужий текст крізь себе, то так чи інакше його привласнюєш.

Коли Москалець почав писати пісні, вони виходили стилізаціями під народні. А я хотів підштовхнути його у роківий бік, давав слухати йому касети зі своєї фонотеки. І це таки відбулося. Однієї ночі на межі 89—90-го року Кость написав три пісні. Серед них була «Вона». Спочатку пісня мені не сподобалася. Здалося, що таких баладних шмарклів у репертуарі «ПЄ» і без того вистачає. Тому «Вона» почали співати інші музиканти. Одна інтерпретація виходила гірша за іншу. Я не витримав і все ж заспівав пісню так, як хотів. Зрештою, вона увійшла на альбом «Най буде все, як є» (1995).

■ Як ви відчули, що «Вона» стане хітом?

— Це відбулося на виступі до п'ятиріччя «Плачу Єремії» та «Мертвого півня» у львівському театрі Леся Курбаса. Ми відіграли шість концертів поспіль. Я зірвав голос, тому на останньому за мене співали слухачі в залі.

Тоді ж «Вона» потрапила до хіт-параду радіо «Люкс». Реальні люди дзвонили на станцію і голосували за пісню! Майже рік вона протрималася там на першій сходинці.

Те, що відбулося зараз в Україні, — російська спецоперація, яка пройшла напрочуд вдало.

Троїцький не дав їм копняка, нічого б не було.

■ Мені здається, вам такі речі мають бути близькі. Ви ж починали як актор театру «Не журись!»

— «Не журись!» був усе-таки театром пісні. Мене цікавила і цікавить насамперед музика. Все, що її оточує, — це вже деталі.

«Пісня «Вона» мені спочатку не сподобалася»

■ Наприкінці 80-х — на початку 90-х «Плач Єремії» разом із «Мертвим півнем», «Кому Вниз» та іншими гуртами грали пісні на вірші українських поетів. То був та-

дові тексти, які можна покласти на музику, і ці пісні не звучатимуть недолуго.

■ А як ви обираєте поезії, з яких робите пісні?

— Я хотів би мати такий рецепт, але його немає. Можливо, найважливішими для мене є тексти, які я запам'ятовую з першого разу після прочитання. Думаю, треба просто багато читати і рефлексувати.

■ Деякі поети, з якими ви співпрацювали, нині й самі пробують себе в музиці. Як ви до цього ставитеся?

— А як би вони поставилися до мене, якби я почав писати вірші? (*сміється*). У

Тарас Чубай: чекають українською

Лідер гурту «Плач Єремії» — про Львів колишній і нинішній, життя під Києвом та відкат до домайданних часів

«Узагалі не стежу за новою музикою. Мені як багатодітному татові просто ніколи».

Нас знову УТИСКИ МОВИ

Тарас Чубай: «Публіці не потрібні нові пісні, бо вона їх не знає».
Фото з сайта life.pravda.com.ua (Дмитра Ларіна).

■ А рік потому «Плач Єремії» отримали «Золоту жар-птицю» як найкращий рок-гурт. Як ви ставитеся до нагород?

— Нагороди — це бутфорщина, «хотілкі» людей із грошима. Ми у той час отримували багато нагород. Для молодого і зеленого мене це, напевно, було важливо. Але зараз про більшість із них я вже не згадаю.

■ Невже в Тараса Чубая немає власної стіни пошани?

— Немає. Всі ті статуетки десь погубилися.

«Мій альбом партизанських пісень випередив свій час»

■ Вашу музику важко знайти на стрімінгах. Чи збираєтеся просувати її на інтернет-платформах?

— У мене є сторінка на Reverbnation, але я її занедбав. Та й викладав там переважно демо-версії пісень, які не дуже добре звучать. На стрімінгах точно є мої найновіші альбоми. Це серія «Наше...» («Наші партизани», «Наш Івасюк», «Наше Різдво») та «Пісні самонаведення» — мій спільний проект із Kozak System. Останній

— найдовший запис у моєму житті, бо працював над ним аж три роки.

■ Альбом «Наші партизани» (2000) був екзотикою для свого часу. Вам не здається, що справжньої актуальності він набув лише зараз, після Революції гідності?

— Ну так, на початку 2000-х мало хто в Україні знав, що таке УПА, я вже не кажу про їхні пісні. Можна сказати, що «Наші партизани» випередили свій час. Якби альбом вийшов пізніше, то був би ще успішнішим. Хоча його і тоді жорс-

тко піратили. Ми продали близько 35 тисяч офіційних копій, решта розповсюджувалася нелегально. Всі ці пісні роками висіли на російських торентах.

■ Не думали про продовження?

— На цю освітню серію я витратив забагато часу. Мав би записувати свої пісні, але хотів нагадати українцям, ким вони були і ким є. Думаю, більше не буду таким займатися.

■ Цього літа слідчі у справі Володимира Івасюка повідомили, що смерть композитора не могла бути самогубством. Як ви це сприйняли?

— Це розуміли всі, хто жив на заході України. Коли Івасюка ховали, я ходив до другого класу. Майже у кожній родині з мого кола спілкування були люди, яких знищила радянська система. Івасюка вбили, бо він гуртував навколо себе українців. Мій батько теж помер за дивних обставин. Він ліг у профілактичну лікарню перед сесією в Московському літінституті. Йому там явно щось вкололи. Але ніяких доказів немає, бо слідство не ведеться.

■ Ви та ваша сестра час від часу постите у «Фейсбуці» вірші Грицька Чубая, натякаючи на їхню пророчість.

— Та будь-яка талановита людина має візію. Вона дивиться вперед краще, ніж обивателі.

«Зараз триває повернення до домайданих часів, але вже на іншому фоні»

■ Це правда, що ви брали участь у розробці закону про мовні квоти на українському радіо?

— Я був консультантом і посередником між двома групами депутатів. Одна виступала за більш радикальний варіант закону, інша хотіла його пом'якшити, бо українська мова на радіо могла завадити їхнім комерційним інтересам. Зрештою, мені не сподобався ні сам закон, ні його результат.

■ Ви зараз про якість багатьох україномовних пісень у ротатії?

— В будь-якому разі, своє лайно завжди ближче, ніж чуже (сміється). Та й серед цих пісень точно є щось цікаве. Закон про квоти — це гумус, на якому має вирости якісна українська музика. Але для цього повинен минути не один рік.

■ А як ви ставитеся до гастролей українських артистів у Росії?

— Я не вважаю цих музикантів українськими. Намагаюся їх просто не помічати. Ці поїздки та результати нинішніх виборів в Україні — одного поля ягоди. Але історичний процес усе одно рухається в проукраїнському напрямку.

■ Думаєте, відкату до домайданих часів не буде?

— Без сумніву, відкат буде, він уже йде. Те, що відбулося зараз в Україні, — російська спецоперація, яка пройшла напрочуд вдало. Далі нас знову чекають утиски української мови, імовірна відміна радіоквот, повернення російських артистів. Але все це відбуватиметься на іншому фоні. Бо після Революції гідності українці змінилися, ханули іншого повітря. Ми зараз — наче

кошенята, яких мокають обличчям у купку, аби відчули, що так робити більше не можна.

■ Що в цій ситуації слід робити митцям?

— Як завжди, творити. Думаю, такий фон буде навіть сприятливішим.

■ Ви часто виступаєте на політичних заходах. Зокрема, «Плач Єремії» грали на президентських дебатах. Вам імponує такий формат?

— Так, я регулярно граю такі концерти, але не дуже хотів би їх грати. Просто деколи проукраїнські сили потребують підтримки, і я не можу їм у цьому відмовити.

■ У 2017-му ви отримали звання народного артиста України. Як вам із ним живеться?

— А мені за нього хоч місце на Байковому дадуть? (сміється). Жодних пільг я не отримую, це, швидше, символічна подяка мені від держави. Всі ці звання — совкова традиція. Думаю, невдовзі вона просто вимре природним шляхом.

«Публіці не потрібні нові пісні, бо вона їх не знає»

■ Я був на кількох ваших концертах. Склалося враження, що ви не дуже любите виступати на сцені.

— Справді? Можливо, це були якісь енні за рахунок виступи і я вже просто втомився. А сцену я люблю. Живі виступи «Плачу» ніколи не схожі один на один. Якщо нас несе, можемо грати одну пісню з імпровізаціями по 10-15 хвилин.

■ Зараз ви заробляєте зі студії?

— На студії не заробляю. Зробив її для себе, нікого більше тут не записую. Колись пробував вкладатися в інвестиційні фонди, але втратив гроші. Тому живу з концертів. Грати наживо — те, що я вмю найкраще.

«Перші роки існування гурту тривали вічність, а тепер усе минає дуже швидко»

■ Чим «Плач Єремії» може зацікавити сучасне покоління українських слухачів — хіпстерів, які слухають переважно закордонну музику?

— Думаю, справжністю. Наша музика — це те, що можна почути тут і зараз. Я завжди намагався створювати щось, що залишиться в часі. Ось в 2020-му «Плачу Єремії» буде 30 років...

■ Як будете відзначати?

— Ще не думав про це. Напевно, десь щось зіграємо. Зараз час узагалі стиснувся. Здається, перші п'ять-десять років існування гурту тривали цілу вічність, а тепер усе минає дуже швидко.

■ Ким би був Тарас Чубай, якби не музикантом?

— Колись я трохи малював і навіть мав виставки. Хотів би до цього повернутися. Міг би займатися саунд-продакшеном, бо ж самотужки збудував студію. Але мені це не дуже цікаво.

■ Ви задоволені життям?

— Зараз я створив для себе маленький рай. Залишилося лише навчитися боротися з лінню (сміється). І в житті, і в творчості нині я просто кайфу від процесу. Хочеться, аби існування було приємним, і ця приємність розповсюджувалася навколо. ■

Ольга СУХОБОКОВА,
кандидатка історичних наук

■ ПОСТАТЬ

Речник української демократії

Автор підручників з історії, міністр освіти УНР, член Центральної Ради й аналітик Никифор Григорієв був першим директором української служби «Голосу Америки»

Никифор Григорієв був одним із чільних діячів Української революції 1917—1921 років, міністром освіти УНР, одним із лідерів українського еміграційного осередку у Чехословаччині в 1920—30-ті та першим директором української служби «Голосу Америки» (1949—1953). Протягом свого 70-річного життєвого шляху, що проліг через важливі віхи української та світової історії ХХ століття, в тому числі дві світові війни, країни й континенти, він поставав у різних амплуа та відігравав помітну роль на різних етапах українського національно-визвольного руху. Громадський діяч, політик, науковець та освітянин відійшов у засвіти 5 серпня 1953 року в Нью-Йорку.

Через табування його імені радянською владою як «буржуазного націоналіста», тривалий час активна діяльність та величезна наукова і публіцистична спадщина Никифора Григорієва, що налічує кілька сотень грубих тек в українських та американських архівах, була практично незнаною. Однак і нині, попри згадки в науковій літературі та три монографії, присвячені його діяльності, постає діяча ще залишається маловідомою загалу.

За три роки втратив матір та 10 братів і сестер

Никифор Якович Григорієв народився 9 (22) лютого 1883 року в містечку Бурти Черкаського повіту Київської губернії (нині це однойменне село Шполянського району Черкащини) в багатодітній родині сільського вчителя. Від початку його доля складалася непросто: за перші три роки свого життя він втратив матір та десятеро братів і сестер, через епідемію дифтерії. Але волею долі і кмітливий хлопчина вже тоді не підкорявся обставинам, виявляв жагу до життя, самотужки формує своє «я». Важливими складовими його системи цінностей стали прагнення до подолання упослідження селян-українців та освіти і самоосвіта як засіб для цього. Ще під час навчання у церковнопарафіяльній школі Никифор самостійно опанував польську й латинську мови, перечитав чимало історичної та художньої літератури. Саме з книг він дізнався про минуле України, старанно приховуване імперською освітою, і усвідомив себе не «просто мужиком сином», а українцем.

Молодий чоловік відмовився працювати за здобутим у сільськогосподарській школі міста Городище фахом — управляючим господарством, — щоб не висікуватися селян. Натомість знайомство з народницькою ідеологією й вивчення суспільствознавчих дисциплін (зокрема, у Київському університеті Святого Володимира) у перші роки ХХ століття перетворило його на переконаного матеріаліста, прихильника етичного соціалізму та симпатика українських есерів, лідером та ідеологом яких він став згодом. А головне — він перейняв основоположний народницький принцип: свідомо освічена людина має присвятити себе служінню народу.

У 1904 році Никифор Григорієв склав іспит на вчителя і подав прохання про посаду в повітовій школі, пояснюючи свій вибір так: «З народу ми виїшли, з ним і підемо... йому належать наші знання й наша сила».

Розпочав педагогічну кар'єру у Сквирі на Київщині. За його ж

Никифор Григорієв, 1920-ті роки.

словами, «взявся за виховання молодого покоління й перебудову соціальних відносин». Саме це спричинило його постійне переміщення з одного міста до іншого — Бердичева, Літина, Кам'янець-Подільського. У кожному з них поряд з викладанням Никифор Григорієв розгорнув активну громадську і культурно-просвітницьку діяльність: заснував публічні бібліотеки, філії київського Товариства грамотності, нелегальні курси з вивчення суспільно-політичних наук та вчительські гуртки. З утворенням подільських «Просвіти» і філії Товариства українських поступовців увійшов до їх управ, а в 1915-му очолив подільську групу ТУПу.

На Поділлі почався його успішний шлях публіциста, педагога-методиста і популяризатора наукових знань. Він розробив оригінальну методіку викладання окремих предметів та національно-патріотичного виховання, підготував низку шкільних підручників і науково-популярних праць: «Історія українського народу», «Історія України в народних думках і піснях», «Поділля: Географічно-історичний на-

Разом із Володимиром Винниченком і Микитой Шаповалом був одним із розробників концепції єдиного національного фронту.

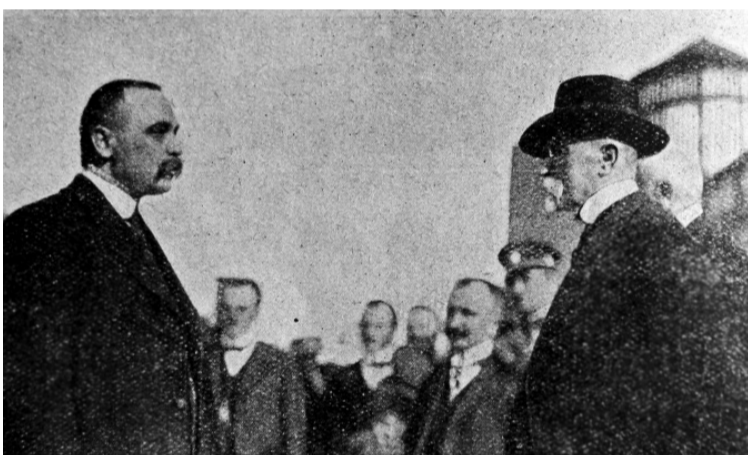
пунктах України, намагалися організувати обов'язкові курси українознавства для вчителів.

Самостійність по суті, а не по формі

Від початку революції Никифор Григорієв виявив себе як один із найрішучіших прихильників автономії України (а згодом і самостійності), за-

Никифор Григорієв (у центрі) з представниками української громади в Канаді під час свого лекційного туру. Літо 1943 року.

Никифор Григорієв (ліворуч) та президент Чехословацької республіки Томаш Масарік. Фото вперше опубліковані у монографії Ольги Сухобоквої «Шлях до волі: Никифор Григорієв (1883—1953)» (Київ-Вінниця, 2019).

пропонувавши стратегію і тактику її національно-державного будівництва за формулою «самостійність по суті, а не по формі».

Незалежно від тактичних маневрів, він відстоював принцип самодостатності та самодіяльності українського народу. У його політичних поглядах і діяльності визначальними були демократизм, націоналізм як боротьба за державний суверенітет України та соціалізм як засіб звільнення людини і країни від поневолення. З цими настановами корелювали його концептуальні політико-ідеологічні розробки, насамперед концепція трудової демократії. Реалізувати її Григорієв намагався, очоливши Раду солдатських депутатів Київського військового округу та Київську раду солдатських депутатів. Причому тривалий час, до листопада 1917-го, йому вдавалося стримувати «більшовизацію» цієї ради.

Веміграції (у Польщі, Чехос-

ловаччині, США і Канаді) Никифор Григорієв продовжив активну діяльність, спрямовану на національно-політичне, соціально-економічне і культурне визволення України. Особливо продуктивним був празький період (1920—1938), позначений надзвичайно активною роботою як у політичній, так і в культурно-освітній та науковій сферах.

Уродженець містечка Бурти став одним із лідерів Празької групи УПСР, метою якої була боротьба з радянським урядом України на платформі повної незалежності і соборності України. Він був найближчим соратником Микити Шаповала до його смерті у 1932 році, коли сам очолив партію. Удвох вони реалізували низку суспільно важливих проєктів. Насамперед йдеться про створений в 1921-му Український громадський комітет, що надавав різноманітну допомогу українцям у Чехословацькій республіці.

Разом із Володимиром Винниченком і Микитой Шаповалом був одним із розробників концепції єдиного національного фронту (об'єднання українських національно-демократичних сил на еміграції). Найбільше можливостей для його утворення він вбачав у культурницькій праці, тому і спрямував на неї основні зусилля. Зокрема, на налагодження роботи Української господарської академії та Українського вищого педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова, а також Українського інституту громадознавства (Ук-

раїнського соціологічного інституту) в Празі, очолив обидві його автономні установи — Український національний музей-архів та Український робітничий університет.

В Інституті розкрився його талант науковця, дослідника теорії держави, української національно-державної традиції, соціально-політичної історії України, поведінки і світогляду індивідуума та національного менталітету українців. Водночас він долучився до становлення і розвитку української видавничої справи, очолюючи низку видавництв та часописів, серед них — популярний емігрантський журнал «Нова Україна» (1922—1928).

Діяльність за океаном

Розглядаючи перспективи українського національно-визвольного руху в контексті міжнародних відносин напередодні Другої світової війни як політик і науковець Никифор Григорієв доводив пророчі висновки. Так, у 1936 року він заявив про ймовірне об'єднання СРСР із Німеччиною, а у листопаді 1938-го — що світова війна почнеться у 1940 чи 1941 роках після підписання німецько-радянського пакту.

Розроблена ним за цих обставин програма українського національно-визвольного руху в Другій світовій війні передбачала об'єднання українських національних сил для звільнення України та здобуття підтримки світової демократії. Саме на це була спрямована його активна культурно-просвітницька і громадсько-політична робота в Америці, куди він переїхав восени 1938 року. До 1943-го політик об'їхав майже всі міста США і Канади з українськими громадами із лекціями проти нацизму і за демократію. Для популяризації українського руху він видав кілька спеціальних праць, у тому числі велику англomовну збірку «Війна та українська демократія». Загалом Никифор Григорієв — автор понад 250 наукових, науково-популярних, публіцистичних праць, провідною ідеєю яких є імператив здобуття Україною незалежності та побудови у ній демократичного суспільства.

У жовтні 1948 року Никифорові Григорієву запропонували долучитися до створення та очолити Українську службу федеральної радіостанції «Голос Америки», одного з найпотужніших мовників у світі. Через рік, у листопаді 1949-го, Українська служба почала роботу, виконуючи важливу роль в інформаційній та ідеологічній боротьбі з тоталітарним СРСР у холодній війні. Водночас на посаді директора редакції Никифор Григорієв отримав можливість для любощання інтересів українського руху. Тут йому вдалося найбільше зробити для реального створення єдиного національного українського фронту в широкому розумінні та закласти основи роботи служби, чинні дотепер.

Достойник залишив нащадкам чималий спадок, що може стати у нагоді нинішнім і майбутнім будівничим української держави. ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Фонд сприяння розвитку мистецтв;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

■ НОМІНАНТ

Провокація дискусії,

без якої нам не обійтися

Костянтин РОДИК

Пригадується, як під час парламентських виборів у політичному ток-шоу «Зворотний відлік» (UA:ПЕРШИЙ) презентувалося націоналістичне об'єднання «Свобода». Ведучі та експерти наполегливо намагалися дізнатися в гостей студії: «Ви «праві» чи «ліві»? Спікери щоразу відкидали таке формулювання: націоналізм «не розкладається» на прості вектори. Це філософія-ідеологія-політика, що виникла як альтернатива традиційній владній ієрархії — зазвичай імперській, загарбницькій.

«Націоналістичні партії традиційно відносять до правих... Це за суттю неправильно, а за формою примітивно», — читаємо у книжці Віктора Тимченка «Модерний націоналізм», яка за півроку до згаданого ефіру вже була у книгарнях. Автор зладив її у найзручніший просвітницький спосіб — розіклав проблему на запитання і відповіді. Ніби спеціально для журналістів, що готуються до інтерв'ю, — «дати поштох у розумінні». Але в українському журналізмі якимось «не прийнято» пірнати на глибину розуміння — усі захоплені серфінгом на поверхні фактів та їхнього позірною зчеплення. І зазвичай «ніколи» не перевіряти, чи то справді факт, а чи правдоподібна дезінформація. Через те В.Тимченко навіть закликає «не вірити мас-медіа».

То, звісно, публіцистична гіпербола, бо сам автор — політичний журналіст. З 1990-го живе у Німеччині, працював власним кореспондентом «Голосу України» і «Дня»; кілька років був редактором української служби «Німецької хвилі». Оpubлікував у Німеччині книжки про Жириновського, Єльцина, Путіна, Ходорковського. А «Час націоналізму» (2013) німці відмовилися випускати. Авжеж, «німецька нація стала нацією практикованого мазохізму», — читаємо у скороченій версії проскрибованої книжки, якою і є «Модерний націоналізм».

«Кого владний політичний клас не боїться, з тими він не бореться», — пише В.Тимченко. А бореться сучасна політична Європа саме з націоналізмом. Починаючи від тотального замовчування («всі проблеми нації в нинішні часи табуїзовані») до спроб «криміналізувати націоналістичний рух».

Класична страусяча реакція: «Лібералістичне політкоректне суспільство наукову істину знати не хоче».

І яка ж це істина, за Тимченком? «Довгострокові проблеми несумісності двох чи декількох культур». Ця проблема-виразка роз'їдає Європу давно. Один із наведених у книжці прикладів: у Роттердамі «ще 1975 року жило менше 5 відсотків іноземців, тобто за сорок років їх кількість виросла вдвічі». «Нові голландці» далеко не завжди інтегруються у традиційне суспільство. Нерідко буває навпаки — стають небезпечною внутрішньою опозицією. Кому на цьому краще розумітися, ніж Україні, де російські заїди віками колотять ворожнечу? Аж до нинішньої війни.

Утім «втрати від міграції можуть бути для країни важкими,

ніж втрати від війни», — пише Тимченко і малює широкую апокаліптичну картину: «Білі» (поки що білі) держави захищаються несистемно, слабо, невпевнено, мляво, нещиро — як захищалися від європейців в Америці ацтеки, майя та інки. Коли називати речі своїми іменами, каже наш автор, ходить про «колонізацію Європи... Рацизм щодо білих — явище новітнє».

Таке пояснення ренесансу націоналістичних рухів у сучасному Євросоюзі: «Націоналізм попереду там, де один етнос прагне звільнитися з недружніх об'ємів іншого... Націоналіст захищає своє, а не хоче чужого... Сенсом національної політики є генерування користі для нації... Головний принцип: всі, хто не вороги, — друзі».

У книжці немає нічого про модерний націоналізм в Україні, хіба така побіжна заувага: «Політичні гасла, які

■ ЛІДЕРИ ЛІТА: номінація СОФІЯ

Далі публікуємо результати дистанційної експертної сесії Всеукраїнського рейтингу «Книжка року 2019» з визначення «Лідерів літа» — шорт-листи кожної підномінації: по сім найподібніших книжок піврічного видавничого репертуару (за абеткою).

Філософія / антропологія / психологія

<i>Мірча ЕЛІАДЕ</i> . Пошуки. Історія та смисл в релігії. — К.: Дух і Літера, 256 с.(п)
<i>Марсель ЕНАФ</i> . Ціна істини: дар, гроші, філософія. — К.: Дух і Літера, 512 с.(п)
<i>Клариса Пінкола ЕСТЕС</i> . Жінки, що біжать з вовками. Жіночий архетип у міфах та легендах. — К.: Yakaboo publishing, 464 с.(п)
<i>Ненсі ЕТКОФФ</i> . Вживання найгарніших. Наука краси. — К.: Yakaboo publishing, 368 с.(п)
<i>Мирослав МАРИНОВИЧ</i> . Митрополит Андрей Шептицький і принцип «позитивної суми». — Л.: Видавництво Старого Лева, 248 с.(п)
<i>Стенлі МІЛПРЕМ</i> . Покоління авторитету. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 288 с.(п)
<i>Кріс ФРІТ</i> . Формування розуму. Як мозок створює наш духовний світ. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 272 с.(п)

Політологія / соціологія

<i>Ален БАДЬЮ</i> . Похвала політиці. — Л.: Видавництво Анетти Антоненко, К.: Ніка-Центр, 224 с.(п)
<i>Юзеф Марія БОХЕНСЬКИЙ</i> . Ліва філософія. — Л.: Тріада плюс, 512 с.(п)
<i>Владимир ГОРБУЛИН</i> . Мой путь в зазеркалье. Не только путевые заметки. — К.: Брайт Букс, 280 с.(с)
<i>Катерина ЛЕВЧЕНКО</i> . Гендерне тяжіння. — Х.: Фоліо, 192 с.(п)
<i>Тарас ЛЮТИЙ</i> . Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). — К.: Темпора, 384 с.(п)
<i>Сет СТИВЕНС-ДАВІДОВИЦ</i> . Усі брешуть, але інтернет знає твої думки. — К.: Кі Фанд Медіа, 304 с.(п)
<i>Віктор ТИМЧЕНКО</i> . Модерний націоналізм. Шлях до нового суспільства. — К.: Видавець Марко Мельник, 128 с.(п)

висувають націоналістичні партії європейських країн, краще відповідають прагненням виборців, ніж гасла українських націоналістичних рухів». Проте до багатьох прикладів та висновків нинішнього континентального досвіду варто приглядатися. Приміром, у нас часто покликаються на державну практику Тель-Авіву. В.Тимченко також: «В Ізраїлі араби мають чималі права. Єдине, чого араби не мають, — це права служити в ізраїльській армії. Це достеменно ознака того, що євреї не довіряють арабам зброї, вони вважають їх потенційно непопулярними до єврейської держави».

Тут без коментарів — ми пам'ятаємо, хто очолював українські силові відомства за Януковича. У книжці багато про принадли «європейські цінності». «Ці цінності — не таємниця. Вони не лежать у Європі в сейфі. Якщо комусь подобаються свобода слова і зборів, загальне виборче право, рівноправність жінки й чоловіка, рівноправність гетерої гомошлюбів, їх можна поширити у власній країні». Та одна справа запровадити їх у своєму домі, і зовсім інша — розкошувати ними

лише в гостях у сусіда, користуючись з «безвізю», і по поверненні нічого не змінюючи обіч себе. Як це ведеться упродовж чверті століття в Україні. «Може, те суспільство, яке цінностей хоче, але отримати їх власними силами не може (і тому сподівається на ЄС), просто імпотентне або до цих цінностей не доросло, і йому ще треба пройти певний етап подорослішання?».

А дорослішання, як знати, не так фізичний, як розумовий процес. Процес розпізнавання альтернатив. Книжка В.Тимченка має підзаголовок «Шлях до нового суспільства». За великим рахунком, це заклик звернути увагу на досвід Скандинавії, де «реальний соціалізм» утвердився не через заперечення жахливого російського експерименту, а завдяки розбудові національних держав. Ці країни не входять до сучасних альянсів, а будь-яке міждержавне утворення, за Тимченком, є негативним у довгостроковій перспективі. Усі такі союзи мають у зародку імперське зерно. «ЄС теж є новітньою імперією, яка мало чим принципово відрізняється, наприклад,

від СРСР... Але сумнівів бути не може — всі імперії розвалюються. ЄС — не виняток... Як тільки гроші у донорів закінчаться (а вони неодмінно закінчаться), ЄС розвалиться, як картковий будиночок».

На цій логіці ґрунтується негативне ставлення націоналістів навіть до Євросоюзу і НАТО. Бо «мати бажання стати частиною імперії — означає прагнення добровільно стати холопом... Прагнення до ЄС — це прагнення до втрати незалежності». Звісно, тези контраверсійні, але, безумовно, варті дискусії. А для цього, пише, В.Тимченко, треба мати «психічну незалежність» — чи не головну ознаку здорового націоналізму. Бо «сильна нація вільно говорить про свої слабкі сторони. Слабка нація боїться тактичних розмов, сприймає їх болісно і завжди знаходить виправдання своєї слабкості в підступах ворогів». Рецензована книжка не боїться «тактичних розмов». Бо, як зазначено насамкінець, «гнилий націоналізм нічим не кращий за гнилу демократію». ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk@meta.ua

Олег БОРОВСЬКИЙ

У США, де вогнепальна зброя перебуває у вільному обігу, розбірки і розстріли з її використанням стали буденністю. Але дві бійні, які сталися впродовж однієї доби 3 серпня в штатах Техас та Огайо, в яких загинули 29 осіб, вразили навіть американців.

Одна з цих трагедій розігралася в торговельному центрі «Волмарт» у місті Ель-Пасо в штаті Техас. Очільник поліції Ель-Пасо Грег Аллен заявив, що повідомлення про стрілянину надійшло о 10:39 за місцевим часом, і правоохоронці були на місці події впродовж шести хвилин. На той час нападник устиг убити 20 людей, ще 26 осіб — поранив. Його заарештували. В поліції заявили, що справу будуть розглядати як злочин на ґрунті расової ненависті. Губернатор Техасу Грег Ебботт назвав цей день одним із найтрагічніших в історії штату. Він додав, що стрілок, як показав аналіз його соціальних мереж і поширений ним «маніфест», імовірно, вчинив напад на ґрунті расової ненависті та негативного ставлення до мігрантів. Адже Ель-Пасо розташоване лише за кілька кілометрів від кордону США з Мексикою.

Підозри в цьому з'явилися після того, як було знайдено сторінку в соцмережі «Твіттер», яка, ймовірно, належить зловмиснику. На ній є дописи про те, що нібито латиноамериканці, які прибувають до США, замінять білих виборців, що старішають. На думку автора, це може спричинити перемогу демократів у Техасі та їхню перемогу на виборах президента.

Розстріл людей у техаському місті Ель-Пасо розглядатимуть як внутрішній тероризм, повідомила американська влада в неділю, 4 серпня. Окружний прокурор міста Ель-Пасо Хайме Еспарса вже оголосив, що клопотатиме про смертну кару для нападника, заявивши, що він «втратив право бути серед нас», ци-

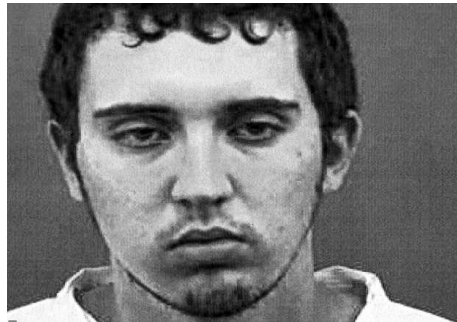
■ БІЙНЯ

Ненависть зі зброєю в руках

Кривавий вікенд у США: 29 осіб загинули, півсотні — поранені

На рахунку 24-річного Коннора Беттса — 9 людських життів...

А 21-річного Патріка Крусіуса — 20.

туте правоохоронця агенція «Ассошіейтед прес».

У розстрілі людей у Техасі підозрюють 21-річного Патріка Крусіуса. У поліції розповіли, що арештували його без жодної стрілянини, та зазначили, що він співпрацює зі слідством. «У принципі, він нічого не приховував. Йому були поставлені конкретні запитання, і він відповів так, як потрібно було відповісти», — сказав шеф поліції Ель-Пасо Грег Аллен.

Нападник розстріляв людей із гвинтівки, обравши торговельний район, де на той час перебували щонайменше три тисячі людей. Населення округу Ель-Пасо на 80 відсотків складається з осіб латиноамериканського походження.

Країна ще не отямилася від шоку, як стався новий напад: 4 серпня, близько першої ночі за місцевим часом у Дей-

тоні (штат Огайо), стрілок почав стріляти по відвідувачах бару. Він убив дев'ятьох і поранив близько 30 людей, а тоді його самого застрелили поліцейські.

Якщо мотиви стрільця з Ель-Пасо більш-менш зрозумілі, то дії 24-річного Коннора Беттса, який вчинив бійню у Дейтоні, намагаються встановити. Тим більше, що серед загиблих від рук нападника виявилась і його рідна 22-річна сестра, повідомив представник місцевої поліції Метт Карпер. Іншим жертвам стрілка було від 25 до 57 років.

Нападник стріляв з автомата менше хвилини, доки його самого не застрелив поліцейський патруль, який виявився неподалік. Жертв могло бути більше, оскільки зловмисник відкрив стрілянину в популярному районі, де всю ніч вирує життя. Мер Дейтона Нан Вейлі повідомив, що нападник мав на собі куленепробивний жилет і багато запасних касет

із кулями до автомата. Якби не швидка реакція поліції, то «сьогодні сотні людей могли б втратити життя», зазначив очільник міста. До встановлення мотивів дій убивці підключено ФБР.

Президент Дональд Трамп висловив співчуття у зв'язку з трагічними за наслідками нападами. «Хай благословить Бог мешканців Ель-Пасо та Дейтона», — написав він лаконічно на своїй сторінці у «Твіттері». У неділю Трамп розпорядився приспустити прапори над Білим домом та американськими урядовими будинками в країні і за кордоном.

Стрілянина в Дейтоні — це 22-ге в цьому році масове вбивство у США, випливає з баз даних агенції «Ассошіейтед прес», газети «Ю-Ес-Ей Тудей» та Північно-східного університету, які ведуть статистику вбивств зі щонайменше чотирма смертельними жертвами (не враховуючи нападника чи нападників). У двадцятьох попередніх масових розстрілах цього року загинули 96 осіб.

У зв'язку з останніми трагічними подіями у США знову загострилася дискусія стосовно обмеження на право володіння вогнепальною зброєю. Але якщо попередня адміністрація Барака Обами робила висновки з цієї «американської громадянської війни» та вживала певних кроків, то адміністрація Дональда Трампа і чути не хоче про жодні обмеження. Америка виросла зі зброєю, і так має бути й далі. Чого б це їй не коштувало... ■

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

З болгарського села — у крісло глави МВФ

Кристаліна Георгієва стала претенденткою на посаду голови Міжнародного валютного фонду від Європейського Союзу

Ігор ВІТОВИЧ

Кристаліна Георгієва, яка народилася в соціалістичній Болгарії, а нині є виконавчим директором Світового банку, стала претенденткою на посаду голови МВФ від Європейського Союзу, повідомляє Бі-Бі-Сі.

Узгодження кандидатури було дуже напруженим і тривало кілька тижнів. Останній раунд переговорів у п'ятницю розтягнувся на понад 12 годин. Кандидатуру Георгієвої підтримували Франція та держави південної та східної Європи, тоді як група країн на чолі з Німеччиною і Нідерландами надавали перевагу іншому кандидату — колишньому міністру фінансів Нідерландів Сруну Дейсселблему. Він також очолював групу міністрів фінансів країн зони євро, керував програмою фінансової допомоги Греції з боку МВФ, а також фінансовим оздоровленням банків Іспанії та Кіпру.

Кандидатура Кристаліни

Георгієвої набрала більше половини голосів представників країн-членів ЄС навіть попри те, що для її остаточного затвердження МВФ має змінити власне правило: керівник має бути не старшим 65 років на день призначення на посаду, а пані Георгієвій цього місяця виповнюється вже 66.

Втім, як пише агенція «Рейтер», очевидно, що підтримки ЄС та США буде достатньо, аби змінити це правило. Інші країни можуть висувати своїх кандидатів до 6 вересня. Остаточні результати виборів нового голови МВФ стануть відомі на початку жовтня. На час, поки виборчий процес не завершиться, Кристаліна Георгієва тимчасово припинить виконувати свої повноваження у Світовому банку.

Як виконавчий директор Світового банку Кристаліна Георгієва особливо наполегливо порушувала проблеми гендерної рівності та кліматичних змін. До призначення на посаду виконавчого

Кристаліна Георгієва (ліворуч) замінить на посаді керівника фонду Кристін Лагард (праворуч).

директора Світового банку Кристаліна Георгієва була комісаром з міжнародної співпраці в Єврокомісії. До цього вона викладала і захистила докторську дисертацію з економіки в Університеті національної та світової економіки в Софії.

На своїй сторінці у «Твіттері» Кристаліна Георгієва написала, що сприймає як велику честь номінацію на посаду керівника МВФ, і прикріпила допис, що зробила понад рік тому, із родинним фото та коментарем: «Із болгарського села до виконавчого директора Світового банку — ось що таке можливість!».

Упродовж останніх років її номінували на кілька чільних посад у провідних міжнародних організаціях

— від посади Генсека ООН у 2016 році до посади голови Єврокомісії та Європейської Ради цього року. Оглядачі розцінюють її номінування як спробу країн Західної Європи пом'якшити критику з боку країн Східної Європи щодо того, що жоден представник із країн пострадянського блоку не отримав керівної посади у Брюсселі після травневих виборів.

Для інших це рішення є ще однією ознакою завершення епохи впливу на європейську політику канцлера Німеччини Ангели Меркель. Попередня керівниця МВФ Кристін Лагард у липні подала у відставку після того, як її було обрано керівником Європейського центрального банку. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

США запроваджують санкції проти Росії за отруєння Скрипалів

Вашингтон оголосив про введення чергових обмежень проти Росії у зв'язку з отруєнням колишнього російського шпигуна Сергія Скрипаля та його дочки Юлії. У межах санкцій міжнародним фінансовим установам, таким як Світовий банк і Міжнародний валютний фонд, заборонено кредитувати Росію і введено ліміти для американських банків, які фінансують державний борг Росії. Вашингтон також обмежує експорт товарів і технологічну підтримку для Росії. У санкціях США, запроваджених проти Росії в серпні 2018-го, заборонено видавати дозволи на експорт до цієї країни товарів, які «мають особливе значення для національної безпеки».

На Філіппінах перекинулися три пороми

Унаслідок аварій трьох поромів на Філіппінах, загинули понад 30 людей. Тіла 31 жертви рятувальники знайшли, пошуки ще трьох людей тривають, повідомляє агенція «Рейтер» із посиланням на берегову охорону країни в неділю, 4 серпня. Моторизовані човни з дерев'яним корпусом перевозили 96 пасажирів та членів екіпажу (більшість із них удалося врятувати). Однак через погані погодні умови вони перекинулися біля одного з островів. Щороку на Філіппінах десятки людей гинуть через аварії на поромках, адже в країні, яка є архіпелагом із 7 тис. 100 островів, це — основний вид транспорту.

У Гонконзі розпочався страйк

Незважаючи на заклики Китаю покласти край безпорядкам у Гонконзі, протести лише набирають сили. Якщо спочатку вимоги мешканців Гонконга були пов'язані з конкретним законопроектом про екстрадицію з напівавтономного міста до материкового Китаю, то тепер перелік вимог значно розширився — до відстоювання демократичної моделі та широкої автономії Гонконга в цілому. У протестах беруть участь різні прошарки населення та представники всіх вікових груп. У понеділок, 5 серпня, розпочався загальноміський страйк, учасники якого наполягають на дотриманні владою Китаю положень договору про напівавтономний статус регіону. Страйк спричинив ускладнення трафіку та скасування щонайменше 100 авіарейсів у місцевому аеропорту. Лідер Гонконга Керрі Лам заявила, що акції протесту призводять до «дуже небезпечної ситуації» та ставлять під загрозу його статус міста на тлі погроз Пекіна надіслати війська для придушення демонстрацій.

Григорій ХАТА

Яким би прогнозованим на перший погляд не виглядав український чемпіонат, повністю одноманітним та буденним залишатися йому все ж не вдається. Нинішній сезон не встиг розпочатися, а на його старті вже маємо серйозне протистояння, за лаштунками котрого, як завжди, можна розгледіти обриси двох вітчизняних грандів.

Після завершення матчів другого туру ЧУ-2019/2020 директор каналів «Футбол 1/2» Олександр Денисов заявив, що у нинішньому сезоні телеканал «2+2» поєдинки УПЛ транслює незаконно, оскільки саме його спеціалізований на футбольному житті структурі дісталось від ліги унікальне право на показ усіх її поєдинків.

Водночас пан Денисов уточнює, що не існує жодного конфлікту між «футболами», котрі виявляють свою прихильність «Шахтарю», та «2+2», де значно більше часу та уваги приділяють висвітленню життя «Динамо».

«Ніякого конфлікту між нами немає. Просто на наступні три сезони телеканали «Футбол» придбали у прем'єр-ліги права на показ матчів. За це проголосувала більшість клубів, і ми стали офіційними теледиректорами УПЛ. Швидше, є конфлікт між «2+2» та прем'єр-лігою, або між УПЛ та іншими клубами через несанкціонований показ», — наголосив Денисов. Зважаючи на те, що описана проблема для вітчизняного футболу абсолютно нова, передбачити спосіб її вирішення наразі важко. Натомість у самому чемпіонаті ситуація доволі знайома — зі стартових кроків головні й традиційні претенденти на «золото» дужче за інших взяли демонструвати свої чемпіонські амбіції. У перших двох турах ЧУ й «Шахтар», і «Динамо» здобули переконливі перемоги над опонентами, потрапивши таким чином до невеличкої когорти з трьох колективів, які на старті

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Конфлікт інтересів

Після двох стартових турів лише три команди елітного дивізіону мають стовідсотковий результат

На підсумок поєдинку між «Маріуполем» та «Олександрією» серйозно вплинули неоднозначні суддівські рішення.
Фото з сайту УПЛ.

турніру здобули максимальну кількість очок.

При цьому володарем третього 100-відсоткового результату після двох турів ЧУ абсолютно несподівано став дебютант прем'єр-ліги — провінційний «Колос» із Ковалівки. У стартових поєдинках першості, проведених у столиці, новачки елітного дивізіону здобули дві мінімальні перемоги. Щоправда, такий результат навряд чи варто розцінювати як заявку скромного представника Київщини, в складі котрого, до слова, наразі немає жодного легионера, на призові місця. Швидше, це намагання команди Руслана Костишина

потужним стартом забезпечити від можливих неприємностей наприкінці сезону, коли прийде пора боротися за збереження прописки в еліті. Щоправда, за умов майбутнього розширення ліги до 14 клубів пониження в класі може загрозувати лише найгіршій команді УПЛ-2019/2020, та й то лише у випадку поразки в перехідному «плей-оф» третій команді першої ліги.

Хоча, дивлячись на жвавий старт команди Костишина в еліті, складно уявити собі цей колектив серед претендентів на виліт. Навпаки, в умовах оновленого регламенту УПЛ, коли сьома та восьма команди сезону в міні-

турнірі з володарями п'ятого та шостого місць у підсумковій таблиці розігруватимуть путівку до єврокубків, не виключено, «Колос» буде одним із претендентів на цю перепустку.

Думається, потрапити «до Європи» прагнуть і інші новачки ліги — «Дніпро-1». За два сезони дніпряни подолали шлях «від народження до профі» й вочевидь активно продовжуватимуть своє клубне становлення, намагаючись швидко зайняти в регіоні позиції «Дніпра», котрий через фінансові проблеми зійшов із футбольної карти країни.

Свої ж ігрові можливості та

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 2-й тур. «Маріуполь» — «Олександрія» — 2:1 (Фомін, 77 (пен.); Вакула, 83 — Сітало, 90+5), «Десна» — «Ворскла» — 2:0 (Калитвинцев, 19; Філіппов, 79), «Львів» — «Динамо» — 0:3 (Буяльський, 44, 45; Де Пена, 52), «Олімпік» — «Колос» — 0:1 (Гавриш, 68 (пен.); вилучення: Пеньков, 66; Абубакар, 90+4 — Смирний, 43), «Зоря» — «Дніпро-1» — 1:1 (Кочергін, 70 — Когут, 45), «Шахтар» — «Карпати» — 3:0 (Марлос, 40; Мораес, 45; Ісмаїлі, 63).

Турнірне становище: «Шахтар», «Динамо», «Колос» — 6, «Дніпро-1», «Зоря» — 4, «Львів», «Маріуполь», «Десна» — 3, «Олександрія», «Ворскла», «Олімпік», «Карпати» — 0.

потенціал у другому турі ЧУ футболісти «Дніпра-1» перевірили в протистоянні з досвідченим учасником єврокубкових баталій — «Зорею», зігравши в підсумку з командою Віктора Скрипника внічию. «Ми задоволені набраному очку. Це дуже важливий здобуток у вельми важкій боротьбі, адже «Зоря» — потужна команда, рівня Ліги Європи», — наголосив головний тренер «Дніпра-1» Дмитро Михайленко.

Натомість інший колектив, який уже доріє до групової стадії ЛЄ — «Олександрія» — в очікуванні свого великого євродебюту продовжує буксувати на внутрішній арені. Хоча дві поразки представникам Донецького регіону, «Шахтарю» та «Маріуполю», на котрих, до слова, також очікує єврокубковий сезон, мають послужити для бронзового призера минулої першості хорошим уроком. Утім чималу порцію інформації для роздумів за підсумками поєдинку «Маріуполя» й «Олександрії» отримав і суддівський комітет УАФ, якому доведеться детально вивчити далеко не ідеальну роботу довідченого рефері Юрія Можаровського й укотре згадати про якомога швидше запровадження в Україні системи VAR. ■

■ ПЛАВАННЯ

Або досвід, або перемога

У столиці майбутньої літньої Олімпіади знаний вітчизняний плавець-спринтер виграв «золото» Кубка світу

Григорій ХАТА

Здавалося, маючи за плечима досвід двох олімпіад, володіючи низкою вагомих міжнародних відзнак та титулом світового рекордсмена, вітчизняний майстер блакитних доріжок Андрій Говоров уже напрацював алгоритм здобуття престижних нагород.

Натомість на нещодавньому чемпіонаті світу з водних видів у корейському Кванджу український спринтер узагалі залишився без нагород. На 50-метровій вільним стилем Андрій припинив свої виступи на півфінальній стадії, водночас у фіналі своєї коронної дистанції — 50 м батерфляем — показав лише шостий час. Так само в цьому запливі вкотре дала про себе знати ахіллесова п'ята Говорова: падіння швидкості на вирішальному етапі змагань у порівнянні з попереднім раундом.

Чітко розуміючи причину своїх проколів, Андрій одразу розпочав роботу над помилками. І через тиждень після

завершення «акватичного» «мундіалю» на першому етапі Кубка світу в Токіо здобув «золото» на 50-метровці батерфляем.

«Це був непростий сезон, але ми ніколи не програємо: або це досвід, або перемога», — написав у своїй сторінці в «Інстаграмі» Говоров. У півфіналі — з результатом 23,47 сек. — українець показав другий час. Водночас у вирішальний момент наш знаний співвітчизник зумів додати й завдяки своєму прискоренню до 23,10 сек. зумів на мить випередити володаря кращого півфінального результату угорця Олександра Сабо. Відтак, за словами Говорова, за рік до свого головного старту життя у столиці майбутніх Ігор він здобув символічне «золото» Кубка світу.

Загалом, Андрій був єдиний з українців, хто представляв вітчизняне плавання на Кубку світу в Токіо. При цьому, окрім 50 м батерфляем, змагався Говоров також і на спринтерській дистанції вільним стилем, яка, на відміну від першої,

Андрій Говоров разом зі своїм персональним наставником — бразильцем Арісоном Сильовою — радіють здобуттю «золота» на Кубку світу в Токіо.
Фото з сайту xsport.ua.

входить до олімпійської програми. Так от, у цій дисципліні нашому співвітчизникові ще належить виконати титанічний об'єм роботи. Як і на корейському ЧС, Говорову в Токіо не вдалося дістатися вирішального запливу 50 м кролем. Опинившись після півфінальної стадії в ролі одного з двох претендентів на остан-

ню восьму перепустку до фіналу, в повторному запливі Андрій програв доленосно дуель своєму конкуренту.

Водночас уже за кілька днів у китайському Цзинані відбудеться другий етап КС, де, думається, Говоров концентруватиметься саме на олімпійській дистанції — 50 м вільним стилем. ■

СТРИЛИ АМУРА

Скарлетт Йохансон стане на рушничок

Уже втретє...

Дара ГАВАРРА

Одна кіногероїня сказала фразу, яка багатьом запам'яталася як жарт: «Я втретє заміжня, і втретє — щасливо». Щось подібне можна сказати і про голлівудську зірку Скарлетт Йохансон, яка збирається втретє вийти заміж і, як видно з фото закоханої парочки, щаслива і не вважає цей вчинок жартом. Нагадаємо, що це буде вже третє заміжжя актриси. Вперше вона стала на рушничок зі своїм колегою по акторському цеху Райяном Рейнольдсом. Потім було весілля з французьким журналістом Роменом Доріаком і Скарлетт навіть переїхала до Парижа, але чи то американські звички заважали пристосуватися до паризьких традицій, чи то любов до хот-догів, які зірка навіть думала пропагувати та навіть готувати (ну не власноруч, звісно ж) у Парижі, а чи роздратування чоловіка та його родини плебейськими витівками американи, але сім'я розпалася. Проте у пари є спільна донька Роуз Дороті.

Тепер же «Чорна вдова» (назва фільму, зіюмки якого вже почалися і в якому Йохансон зіграє агента КДБ Наташу Ро-

манофф) збирається заміж за сценариста та актора програми Saturday Night Live Коліна Жоста, з яким познайомилася на зйомках передачі ще два роки тому і відтоді живе з ним разом. Пара всюди з'являється разом, до того ж вони обоє беруть участь у вихованні доньки Скарлетт. У березні цього року Жост нарешті запропонував Йохансон свої руку і серце. «Це якесь божевілля! — зізнався 37-річний Колін. — Я так довго боявся робити пропозицію, адже всі довкола, хто тільки-но одружився чи планував це зробити, говорили мені: «Ти повинен це зробити. Що може піти не так?». А ось ті, хто вже років зо п'ять були одружені, навпаки, прохали мене не спішити одружуватися і народжувати дітей». Та, мабуть, у житті все буває не так, як у кіно чи в телевізійних шоу...»

Скарлетт Йохансон.

НОУ-ХАУ

Здав кіло пластику — пообідав

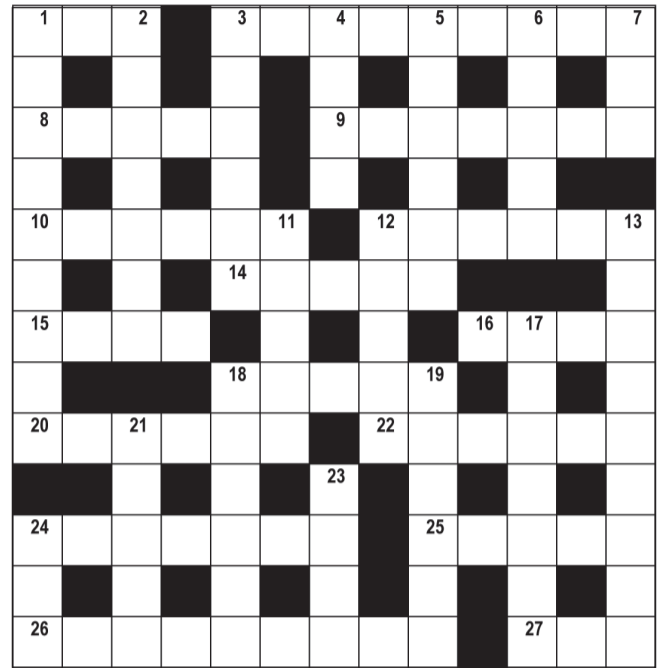
А якщо більше — то ще й переночував

Варка ВОНСОВИЧ

Людство губить саме себе, щороку продаючи мільйони тонн сміття, і чим бідніша країна, тим гірше справи щодо сортування та переробки продуктів життєдіяльності людини. Лише європейські країни дуже серйозно ставляться до утилізації відходів, і хто бував, скажімо, у тій-таки Німеччині, то звернув увагу на кількість сміттєвих контейнерів, яка може доходити до десяти. Там звичне діло прийти в магазин із торбою пластикових пляшок і обміняти їх на євроценти чи навіть євро (якщо тари

багато), адже одна пляшка коштує 25 центів. Та, зрештою, навіть країни, що розвиваються, стають на рейки цивілізованого ставлення до відходів. В Індії, у місті Амбікапур, почали заохочувати містян здавати пластик, за що можна отримати... повноцінний обід, якщо ви здали кілограм пляшок, а якщо недобрали до кілограма — то хороший сніданок. Хто був у Індії, знає, наскільки актуальна для цієї країни проблема утилізації сміття, адже її населення вже давно перевищило за мільярд жителів, і більшість серед них — доволі бідні верстви, в яких навіть житла нормального не-

має, відповідно — і сміттєвих баків, тож сортування навіть не йдеться. Тому державна компанія Swach Bharat, що відкрила цей майже благодійний заклад, вирішила одним пострілом вирішити дві проблеми — забезпечити незаможних нормальним харчуванням, а заодно позбутися у місті сміття або принаймні суттєво зменшити його кількість. Крім того, якщо ви здасте чималеньку кількість пластику, то ще й отримаєте можливість переночувати в муніципальних нічліжках. Зібраний же пластик піде на виробництво гранул, які використовуватимуть для прокладання доріг. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №86

По горизонталі:

1. Великий начальник. 3. Популярне в Грузії чоловіче ім'я. 8. Вертикальна колода. 9. Білкова речовина, що сприяє прискоренню хімічних процесів в організмі. 10. «Любів Україну, як сонце, любів, як вітер, і трави, і води. В годину щасливу і в радості мить, любів у годину негоди» (автор). 12. Приєднання Австрії до нацистської Німеччини 11—13 березня 1938 року. 14. Плавання у морі по волі вітру і хвиль, без участі людини. 15. Національна валюта Грузії. 16. Верховне божество скандинавської міфології. 18. «Гниле море», яке лежить на шляху з материкової України до Криму. 20. Форма рукава светра чи куртки, коли верхня частина заходить на плече і доходять до шиї. 22. Зручний момент. 24. Державна установа, відповідальна за курс валют. 25. «Ой там, попід ..., .., темним гасм, повстанці тихо йдуть. І на руках із поля бою товариша несуть» (повстанська пісня). 26. Багатозвуччя. 27. Третя особа Святої Трійці.

6. Приклад для наслідування. 7. Бобова рослина, турецький чи баранячий горох. 11. Давня міра довжини, приблизно на довжину руки від плеча до долоні. 12. Популярний у тюркських народів літній охолоджуючий кисломолочний напій. 13. Уроцище в Карелії, де в часи Великого терору було розстріляно 1111 бранців Соловецького табору. 17. Хімічна сполука, в якій атом речовини з'єднується з двома атомами кисню. 18. Одне з імен біблійного Бога-отця. 19. Лікарська рослина, яка допомагає при зубному болю. 21. Представник однієї з етнічних спільнот, що живе в Карпатах. 23. Найменша з трьох територій на крайньому Північному Заході Канади. 24. Економічна політика, дозволена більшовиками у 20-х роках, але швидко згорнута. ■

Кросворд №84 від 31 липня

По вертикалі:

1. Популярна книга, що добре продається. 2. Людина, яка за рекламу дає гроші на проведення свята. 3. Найшвидша у світі тварина. 4. Пристрій у будинку, що піднімає людей і вантажі вгору. 5. Одне з найвизначніших міст-держав у Середземному морі, де проповідував апостол Пав-

ПРИКОЛИ

Чоловік повернувся, а дружина в ліжку.
Чого розляглася?
— Щось із серцем.
Виходить в іншу кімнату, там син.
— Ти чого тут?
— Там дядько Боря в шафі ховається.
Чоловік повертається, відкриває шафу.
— Борю, ти що, здурів? У мене дружина помирає, а ти з сином у хованки граєшся.

— Ти куди так поспішаєш?
— Чоловік прийшов із роботи, треба подружній обов'язок виконати.
— Як у вас пристрасті!
— Про що ти? Зарплату треба негайно забрати.

— Сімочко, а ти не знаєш, хто такі ВІП-персони?
— Це ті, хто любить «поВІПендрюватися».

ПОГОДА

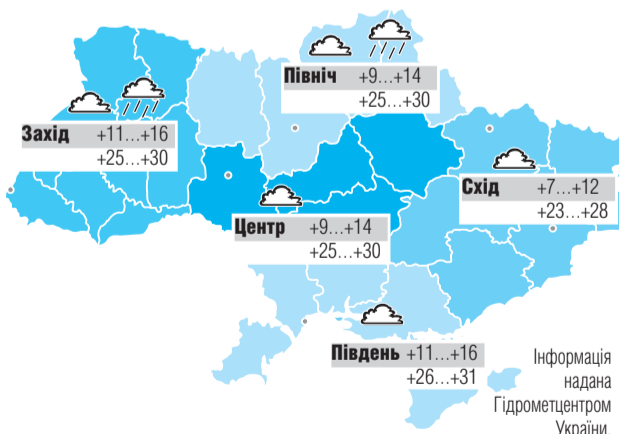
7 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, невеликий короточасний дощ, гроза. Вітер південно-західний, 5-10 м/с. Температура вночі +13...+15, удень близько +26...+28.

Миргород: без опадів. Уночі +10...+12, удень +26...+28.
Вінниця: без опадів. Уночі +13...+15, удень +29...+31.
Одеса: без опадів. Уночі +17...+19, удень +26...+28.

5 серпня температура води в **Чорному** та **Азовському морях** становила 21-24 градуси, у **Дніпрі** біля Києва — 21.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, невеликий короточасний дощ. **Трускавець:** уночі +13...+15, удень +26...+28.
Моршин: уночі +14...+16, удень +25...+27.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції: ukmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagner@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітасмо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009086
«Видавничий дім
«Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 476
Верстка та виготовлення
фотоформ —
комп'ютерний центр
редакції «УМ»,
Газета виходить
у вівторок, середу,
п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734